

*Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης
Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης*

**Πρόγραμμα Σπουδών
Ακροϋθων Τύπου**

*Γ' Εκπαιδευτική Σειρά
Εκπαιδευτικό έτος: 1996-1997
'Έκδοση Β'*

*Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης
Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης*

**Πρόγραμμα Σπουδών
Ακοιούθων Τύπου**

*Γ' Εκπαιδευτική Σειρά
Εκπαιδευτικό έτος: 1996-1997
Έκδοση Β'*

Περιεχόμενα

<i>Πίνακας περιεχομένων</i>	2
<i>Το προφίλ του τμήματος Ακολουθών Τύπου της Ι΄ Εκπαιδευτικής Σειράς</i>	4
• Τα χαρακτηριστικά του τμήματος	5
<i>Συγκεντρωτικός πίνακας σπουδαστών της Ι΄ Εκπαιδευτικής Σειράς</i>	10
<i>Εισαγωγή στο Πρόγραμμα Σπουδών</i>	11
• Το αντικείμενο της δραστηριότητας του Ακολουθού Τύπου	12
• Το προφίλ του Ακολουθού Τύπου	13
• Βασικοί άξονες του Προγράμματος Σπουδών	14
<i>Περιγραφή Μαθημάτων κατά θεματικές ενότητες</i>	
1η Ενότητα: Επικοινωνία & Μ.Μ.Ε	16
1. Στοιχεία ψυχοκοινωνιολογίας των μαζικών επικοινωνιών και της επιρροής	17
2. Συγκριτική Ανάλυση Επικοινωνιακών Συστημάτων	20
3. Επικοινωνιακή Στρατηγική - Πολιτική Επικοινωνία	22
4. Επικοινωνία και Οργάνωση	24
2η Ενότητα: Οικονομία	26
1. Οικονομία I: Ελληνική Οικονομία & Ευρωπαϊκή Ένωση	27
2. Οικονομία II: Η Ελλάδα στο Διεθνές Οικονομικό Σύστημα	33
3η Ενότητα: Διεθνείς Σχέσεις	37
1. Διεθνείς Σχέσεις I: - Γενική Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη & τις Διεθνείς Σχέσεις	39
- Βασικές έννοιες των διεθνών σχέσεων	
- Η Εξωτερική πολιτική βασικών παραγόντων διαμόρφωσης του σύγχρονου Διεθνούς Συστήματος	
- Ελληνική Διπλωματική Ιστορία (1821-1945)	
2. Διεθνείς Σχέσεις II: - Ελληνική εξωτερική πολιτική:	41

Η διαμόρφωση της Ελληνικής
Εξωτερικής Πολιτικής
- Ειδικά θέματα σύγχρονης Ελληνικής
Εξωτερικής Πολιτικής

4η Ενότητα: Διεθνές Δίκαιο	52
1. Διεθνές Δίκαιο I: - Βασικές έννοιες του διεθνούς δικαίου - Διεθνείς Οργανισμοί - Δίκαιο του Αέρος και του Διαστήματος - Δίκαιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Μειονοτήτων	53
2. Διεθνές Δίκαιο II: - Δίκαιο της θάλασσας - Διπλωματικό και Προξενικό δίκαιο - Αυτοδιάθεση των λαών	55
5η Ενότητα: Πολιτικά Συστήματα	57
1. Συγκριτική Ανάλυση πολιτικών συστημάτων I	58
2. Συγκριτική Ανάλυση πολιτικών συστημάτων II	58
6η Ενότητα: Εργαστήρια ανάπτυξης δεξιοτήτων	61
1. Εργαστήρι ανάπτυξης δεξιοτήτων που σχετίζονται με το ρόλο του Ακόλουθου Τύπου	62
2. Εργαστήρι οργανωσιακής συμπεριφοράς	64
3. Εργαστήρι πληροφορικής I & II	66
Κύκλος ειδικών σεμιναρίων	69
1. Προετοιμασία γραπτών εκθέσεων βάσει ντοσιέ	70
2. Λήψη αποφάσεων - Τεχνικές διαπραγματεύσεων	71
3. Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης	74
4. Η διεθνής νομική προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς	75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	76
Σύντομα Βιογραφικά διδασκόντων του τμήματος	77
Συγκεντρωτικοί πίνακες μαθημάτων	95
• Συγκεντρωτικός πίνακας μαθημάτων Α΄ & Β΄ Εξαμήνου	96
• Εβδομαδιαίος πίνακας μαθημάτων Α΄ τριμήνου	97
• Εβδομαδιαίος πίνακας μαθημάτων Β΄ τριμήνου	98

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ
ΤΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ

*Το προφίλ του Τμήματος Ακολούθων Τύπου
της
I' Εκπαιδευτικής Σειράς*

Εισαγωγή

Θεωρώντας ότι η αποτελεσματική σχεδίαση του προγράμματος σπουδών ενός τμήματος εξειδίκευσης, όπως είναι αυτό των ακολούθων τύπου, προϋποθέτει καταρχήν την ανίχνευση των εκπαιδευτικών αναγκών των σπουδαστών του τμήματος που θα κληθούν να φοιτήσουν σ' αυτό από τις 16 Σεπτεμβρίου 1996, προβήκαμε στην αποτύπωση, με σχετικό ερωτηματολόγιο, του προσωπικού προφίλ του κάθε σπουδαστή. Το προφίλ αυτό διαμορφώνεται σ' ένα πρώτο επίπεδο από τα προσωπικά στοιχεία ταυτότητας του κάθε σπουδαστή, το μορφωτικό του επίπεδο, την εργασιακή του εμπειρία, τους λόγους για τους οποίους επέλεξε το συγκεκριμένο τμήμα και τέλος τις εκπαιδευτικές του ανάγκες σε γνωστικά πεδία και δεξιότητες, τα οποία, πάντοτε κατά την άποψή του, είναι συνυφασμένα με την ιδιότητα του ακόλουθου τύπου.

Η ατομοκεντρική αυτή διερεύνηση, η οποία λειτούργησε συμβουλευτικά στην περαιτέρω βελτίωση του προγράμματος σπουδών του Τμήματος, οδήγησε, σε ένα δεύτερο επίπεδο, και στη διαμόρφωση του προφίλ του τμήματος συνολικά.

Τα χαρακτηριστικά του τμήματος

Από τις απαντήσεις των δεκαπέντε σπουδαστών του Τμήματος προέκυψαν οι παρακάτω πληροφορίες:

1. *Σύνθεση κατά φύλο:*

Το Τμήμα αποτελείται από 10 άνδρες και 5 γυναίκες

2. *Η ηλικιακή σύνθεση των σπουδαστών έχει ως εξής:*

1 άτομο από 20-24 ετών
6 άτομα από 25-29 ετών
7 άτομα από 30-34 ετών
1 άτομο από 35-40 ετών.

3. *Η Εργασιακή τους Εμπειρία έχει ως εξής:*

3 άτομα δεν έχουν καμιά επαγγελματική εμπειρία
9 άτομα έχουν από 1-5 έτη επαγγελματική εμπειρία
3 άτομα έχουν από 6-10 έτη επαγγελματική εμπειρία

4. *Η επαγγελματική εμπειρία των σπουδαστών αποκτήθηκε στους παρακάτω τομείς:*

2 άτομα απασχολήθηκαν μόνο στον Ιδιωτικό Τομέα¹

¹ Από όσους δηλώνουν ότι απασχολήθηκαν στον Ιδιωτικό Τομέα μόνο ένας δηλώνει ότι υπήρξε ανώτερο στέλεχος

4 άτομα άσκησαν αποκλειστικά ελεύθερο επάγγελμα²

2 άτομα απασχολήθηκαν τόσο στον Ιδιωτικό όσο και στον Δημόσιο Τομέα³

1 άτομο απασχολήθηκε στον Ιδιωτικό Τομέα και άσκησε και ελεύθερο επάγγελμα

1 άτομο απασχολήθηκε στο Δημόσιο και άσκησε και ελεύθερο επάγγελμα

2 άτομα απασχολήθηκαν τόσο στο Δημόσιο και στον Ιδιωτικό Τομέα όσο και ως ελεύθεροι επαγγελματίες

5. Το μορφωτικό επίπεδο των 15 σπουδαστών έχει ως εξής:

8 σπουδαστές είναι πτυχιούχοι ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του εσωτερικού και του εξωτερικού. Από αυτούς 3 σπουδαστές είναι κάτοχοι δύο πτυχίων.

6 σπουδαστές είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ή έχουν φοιτήσει σε μεταπτυχιακού τύπου προγράμματα.

1 σπουδάστρια είναι κάτοχος διδακτορικού.

6. Οι σπουδαστές έχουν τους παρακάτω τίτλους σπουδών

1. Διεθνείς Σπουδές
2. Ευρωπαϊκές Σπουδές
3. Ευρωπαϊκό Δίκαιο
4. Πολιτική Ανάλυση
5. Κοινωνιολογία
6. Ιστορία
7. Γενική Διοίκηση (Τμήμα της Ε.Σ.Δ.Δ.)
8. Γαλλική Φιλολογία
9. Διοίκηση Επιχειρήσεων
10. Οικονομική Ανάλυση και Πολιτική
11. Οργάνωση Επιχειρήσεων
12. Διοίκηση Ολικής Ποιότητας
13. Χημικός Μηχανικός
14. Υγειονολόγος Μηχανικός
15. Φυσική

² Η απασχόληση ως ελεύθερος επαγγελματίας στην ομάδα αυτή των σπουδαστών προσδιορίζεται σε: Μεταφράσεις, Διδασκαλία, Εικαστικές δραστηριότητες, Μελέτες, και μόνον ένας ασχολήθηκε με εισαγωγές.

³ Με μόνιμη απασχόληση στο δημόσιο εντοπίστηκαν μόνο δύο σπουδαστές στο σύνολο των δώδεκα με εργασιακή εμπειρία. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η απασχόληση ήταν για ορισμένο χρόνο ή με ορισμένο έργο.

7. *Γνώση Ξένων Γλωσσών*

Το σύνολο των σπουδαστών γνωρίζουν επαρκώς έως άριστα Αγγλικά και μία ή δύο ή και τρεις από τις παρακάτω γλώσσες:

Γαλλικά
Γερμανικά
Ιταλικά
Βουλγαρικά
Ισπανικά
Πορτογαλικά
Φιλανδικά

8. *Επιθυμητά θεματικά πεδία του προγράμματος σπουδών*

Στο ερώτημα, τι είδους μαθήματα (θεματικές περιοχές) θα θεωρούσαν χρήσιμα για την αποτελεσματική επιτέλεση του έργου του ακόλουθου τύπου, οι σπουδαστές προσδιόρισαν τα παρακάτω θεματικά πεδία:

1. Ξένες Γλώσσες με έμφαση στο αντικείμενο του ακόλουθου τύπου
2. Διεθνές Δίκαιο και Διεθνείς Οργανισμούς
3. Γνώσεις σε θέματα διεθνών πολιτικών-κοινωνικών-πολιτιστικών-οικονομικών εξελίξεων
4. Εξωτερική Πολιτική της Ελλάδος με έμφαση στα τρέχοντα εθνικά ζητήματα
5. Θέματα της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης
6. Συγκριτική προσέγγιση της εξωτερικής πολιτικής των ευρωπαϊκών κρατών, της Αμερικής, των χωρών του τρίτου κόσμου, των γειτονικών χωρών
7. Θέματα επικοινωνίας και πολιτικής των Μ.Μ.Ε
8. Άσκηση Επικοινωνιακής Πολιτικής
9. Θέματα Δημοσίων Σχέσεων
10. Θέματα διπλωματικής εκπροσώπησης
11. Διαπολιτισμική Επικοινωνία (Cross Cultural Communication)
12. Πολιτιστική Πολιτική Διεθνών Οργανισμών
13. Θέματα πολιτισμού (έμφαση στις δυνατότητες προβολής της χώρας μας στο εξωτερικό, επαφή με σύγχρονα κέντρα του Νεοελληνικού Πολιτισμού)
14. Χρήση Η/Υ, Δίκτυα, Internet
15. Δικαιώματα και Υποχρεώσεις του Ακόλουθου Τύπου.
16. Θέματα διπλωματικής εθιμοτυπίας
17. Διαλέξεις-Επισκέψεις-Επαφές πολιτιστικού περιεχομένου γύρω από την σύγχρονη ελληνική πολιτιστική πολιτική

9. Επιθυμητές δεξιότητες για ανάπτυξη κατά τη φάση εξειδίκευσης

Στο ερώτημα ποιες συγκεκριμένες δεξιότητες θεωρούν ότι πρέπει να αναπτύξουν προκειμένου να επιτελέσουν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους, οι σπουδαστές προσδιόρισαν τις παρακάτω δεξιότητες:

- 1 Ικανότητα ανάλυσης και σύνθεσης περιεχομένου κειμένων και εικόνων.
- 2 Ικανότητα λήψης αποφάσεων
- 3 Τεχνικές ανάπτυξης δημοσίων σχέσεων
- 4 Επικοινωνιακή και διαπραγματευτική Ικανότητα σε διαπροσωπικό επίπεδο
- 5 Ικανότητα πειθούς και διαμόρφωσης της κοινής γνώμης
- 6 Ικανότητα επικοινωνίας σε περιβάλλοντα ή επαγγελματικές ομάδες με ειδική κουλτούρα
- 7 Επαρκής χειρισμός ξένων γλωσσών
- 8 Ικανότητα αποτελεσματικής εργασίας υπό συνθήκες πίεσης.
- 9 Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδες εργασίας
- 10 Ικανότητα σύνθεσης στο γραπτό λόγο
- 11 Ικανότητα προσαρμογής σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον εργασίας
- 12 Δεξιότητες στην προβολή εθνικών πολιτικών

10. Λόγοι επιλογής φοίτησης στο Τμήμα Ακολουθών Τύπου

Στο αίτημα να αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους επέλεξαν την φοίτηση στο τμήμα ακολουθών τύπου της Ε.Σ.Δ.Δ., οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους σπουδαστές συμπυκνώνονται στους παρακάτω δύο λόγους:

- 1 Προοπτικές καλύτερης σταδιοδρομίας
- 2 Προσωπικό ενδιαφέρον για εργασία σε διεθνές περιβάλλον που εκφράστηκε με σχετικές βασικές σπουδές κατά το πλείστον (π.χ διεθνείς σχέσεις, εκμάθηση ξένων γλωσσών κ.α).

Η προαναφερόμενη αποτύπωση των χαρακτηριστικών του τμήματος αποσκοπεί μεταξύ των άλλων και σε μια πρώτη γνωριμία/ ευαισθητοποίηση με τις εκπαιδευτικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες του τμήματος, των συνεργαζομένων μ'αυτό διδασκόντων. Το Τμήμα αποτελείται από άτομα με σχετική επαγγελματική εμπειρία, διαφορετική εκπαιδευτική εξειδίκευση και διαμορφωμένες ήδη στάσεις ζωής.

Όλα αυτά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του περιεχομένου του προγράμματος, στον τρόπο υλοποίησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και σαφώς διαφοροποιούν τον ρόλο του διδάσκοντα του συγκεκριμένου Τμήματος από εκείνο του ακαδημαϊκού δασκάλου ενός ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος. Ειδικότερα:

Το περιεχόμενο του προγράμματος θα πρέπει να διακρίνεται για την ποικιλία του σε διαφορετικές προσεγγίσεις των θεμάτων και θα πρέπει να παραπέμπει τους σπουδαστές στην κριτική επεξεργασία των παρεχομένων πληροφοριών. Θα πρέπει ακόμη να αξιοποιεί ως σημεία εκκίνησης της μαθησιακής διαδικασίας τις ήδη υπάρχουσες σ' αυτούς γνώσεις και εμπειρίες και προπάντων θα πρέπει να δίδει σ' αυτούς ερεθίσματα για περαιτέρω διερεύνηση των θεμάτων. Διερεύνηση που θα οδηγήσει ελπίζουμε τους σπουδαστές σε μια πολυδιάστατη οπτική των δρώμενων στην παγκόσμια κοινότητα και στη χώρα μας, απαραίτητη δεξιότητα για ένα διπλωμάτη που καλείται να λειτουργήσει ευέλικτα στο περιβάλλον του 21ου αιώνα των ταχύτατων και συνεχών αλλαγών.

Η εκπαιδευτική μεθοδολογία θα πρέπει να προσεγγίζει εκείνη της εκπαίδευσης ενηλίκων. Έτσι ο ελεύθερος διάλογος διδάσκοντος-σπουδαστή κατά την ώρα της εκπαίδευσης θεωρείται όχι μόνον επιθυμητός αλλά απολύτως αναγκαίος για την δημιουργία θετικού μαθησιακού κλίματος στην αίθουσα. Η ανάλυση συγκεκριμένων περιπτώσεων, το παίξιμο ρόλων - όπου η φύση του μαθήματος το επιτρέπει - η παρότρυνση για ομαδικές εργασίες, θα πρέπει να αποτελούν τα βασικά μέσα/εργαλεία μετάδοσης της γνώσης ώστε παράλληλα να διευκολύνουν και την ανάπτυξη αναγκαίων, σε μελλοντικούς επαγγελματίες της διπλωματίας, δεξιοτήτων.

Ιδιαίτερη σημασία στην όλη διαδικασία παίζει και *ο ρόλος του διδάσκοντα* ο οποίος θα πρέπει να ισορροπεί ανάμεσα σε εκείνο του ακαδημαϊκού δασκάλου, του ανθρώπου της πράξης (practitioner) και του διευκολυντή (facilitator) της προσωπικής ανάπτυξης του σπουδαστή προς την κατεύθυνση της δημιουργίας αυτο-υποκινούμενων και αυτο-διοικούμενων προσωπικοτήτων. Θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ότι η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης πρέπει και οφείλει να παρέχει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση, επαγγελματικού χαρακτήρα και άρα στην εκπαιδευτική πρακτική των διδασκόντων θα πρέπει να συνυπάρχουν αρμονικά η θεωρία και η πράξη.

Το Τμήμα θα ήθελε να ευχαριστήσει όλους όσους συνέβαλαν αποτελεσματικά στη δημιουργία αυτού του προγράμματος σπουδών, ακαδημαϊκούς δασκάλους, διπλωμάτες, εμπειρογνώμονες, στελέχη του Υπουργείου Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, συνεργάτες του τμήματος και τέλος τους σπουδαστές της Θ' εκπαιδευτικής σειράς του τμήματος ακολούθων τύπου, οι οποίοι με τις εποικοδομητικές παρατηρήσεις τους βοήθησαν στην βελτίωση του περιεχομένου σπουδών προς την κατεύθυνση της ανταπόκρισης του τμήματος στις πραγματικές ανάγκες σε γνώσεις και δεξιότητες του ακολούθου τύπου.

Ιούνιος 1996

Ελευθερία-Νανά Σεβαστάκη (M. Sc. H.R.D)
Υπεύθυνη του Τμήματος Ακολούθων Τύπου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ Ι΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΣΕΙΡΑΣ

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΣΠΟΥΔΕΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
1.	ΑΛΕΞΑΚΗΣ Γεράσιμος	Πτυχ. Κοινωνιολογίας Παν/μίου Σόφιας	5726-057
2.	ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Ιωάννης	<ul style="list-style-type: none"> • Πτυχ. Χημικού-Μηχανικού Ε.Μ.Π. • Πτυχ. Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών 	2283-090
3.	ΒΑΞΕΒΑΝΙΔΟΥ Μαρία	<ul style="list-style-type: none"> • Πτυχ. Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΑΒΣΘ) • DEA στην Οικονομική Ανάλυση & Πολιτική EHESS & ENSAE Παρισίων • DEA στην Οργάνωση Επιχειρήσεων Paris VII • Διδακτορικό "Διοίκηση ολικής ποιότητας στο Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα" Παν/μίου Μακεδονίας 	9849-842
4.	ΓΙΑΝΝΑΚΟΔΗΜΟΣ Κων/νος	<ul style="list-style-type: none"> • Πτυχ. Γαλλικής Φιλολογίας Παν/μίου Αθηνών • DEA Ιστορίας Paris I - Sorbonne 	6543-092
5.	ΓΚΑΡΓΚΟΥΛΑ Βασιλική	<ul style="list-style-type: none"> • Πτυχ. Νομικής Σχ. Παν/μίου Αθηνών • Δίπλωμα στις Ευρωπαϊκές Σπουδές Παν/μιου Louvain-la-Neuve Βέλγιο 	6710-743
6.	ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ελένη	Πτυχ. Διεθνών & Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών (ΑΣΟΕΕ)	6438-492
7.	ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ Θωμάς	Πτυχ. Διεθνών Σπουδών Παντείου Παν/μίου	7700-497
8.	ΛΕΙΒΑΔΑ Αλεξάνδρα	<ul style="list-style-type: none"> • Πτυχ. Χημικού-Μηχανικού, Παν/μιου Βουλγαρίας • Πτυχ. Υγειονολόγου Μηχανικού Παν/μίου Βουλγαρίας 	9026-412
9.	ΜΠΟΥΜΠΟΥΚΗΣ Ιωάννης	<ul style="list-style-type: none"> • Πτυχ. Πολιτικών Επιστημών & Διεθνών Σπουδών Παντείου Παν/μίου • Αποφ. Γενικής Διοίκησης Ε.Σ.Δ.Δ. 	8216-848
10.	ΝΕΝΕΔΑΚΗΣ Νικόλαος	Πτυχ. Πολιτικών Επιστημών & Δημ. Διοίκησης Παν/μίου Αθηνών	3611-467 3612-838
11.	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος	<ul style="list-style-type: none"> • Πτυχ. Πολιτικών Επιστημών & Διεθνών Σπουδών Παντείου Παν/μίου • Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Αθηνών 	2018-709
12.	ΠΕΤΡΟΥ Θεοδώρα	Πτυχ. Γαλλικής Φιλολογίας Παν/μίου Αθηνών	7797-591
13.	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ Αρχέλαος	Πτυχίο Κοινωνιολογίας, Παιδαγωγικών & Πολιτικών Επιστημών Παν/μίου Muester, Γερμανίας	2826-338
14.	ΡΩΣΣΙΔΗΣ Ζαφείριος	<ul style="list-style-type: none"> • Πτυχ. Φυσικής Παν/μίου Αθηνών • Πτυχ. Ιστορίας -Αρχαιολογίας Παν/μιου Αθηνών 	6832-596
15.	ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Παναγιώτης	<ul style="list-style-type: none"> • Πτυχ. Νομικής Σχολής Παν/μιου Αθηνών • Licence Speciale στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Universite Libre de Bruxelles 	6716-776

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΣΠΟΥΔΩΝ

Το πρόγραμμα ειδικής φάσης σπουδών του τμήματος Ακολούθων Τύπου

Σκοπός του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος αυτού είναι αφενός μεν η σφαιρική προσέγγιση θεμάτων που άπτονται της εργασίας του Ακολούθου Τύπου ως διπλωμάτη, αφετέρου δε η καλλιέργεια δεξιοτήτων απαραίτητων για την εκτέλεση της εργασίας αυτής. Εργασία ιδιαίτερα απαιτητική, μιας και ο Ακόλουθος Τύπου οφείλει να διαχειρίζεται αποτελεσματικά και πάντοτε για το συμφέρον της χώρας του ένα κατ'εξοχήν πολύτιμο για την εποχή μας αγαθό, *την πληροφορία*.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΤΥΠΟΥ

Το αντικείμενο της δραστηριότητας του ακολούθου τύπου.

Το ειδικότερο αντικείμενο της δραστηριότητός του Ακολούθου Τύπου είναι ευρύτατο και συνίσταται:

- ⊖ στην παρακολούθηση και μελέτη της πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής επικαιρότητας στη χώρα διαπίστευσης, με στόχο τη σφαιρική ενημέρωση - παραλλήλα και σε συνεργασία με τις διπλωματικές/ προξενικές, στρατιωτικές, εκπαιδευτικές/ μορφωτικές και λοιπές αρχές μας στο εξωτερικό - της Κεντρικής Υπηρεσίας για τα τεκταινόμενα στη χώρα αυτή.
- ⊖ στην ενημέρωση της κοινής γνώμης της χώρας διαπίστευσης για την ελληνική πραγματικότητα σε όλους τους τομείς και την καλλιέργεια θετικής εικόνας για την Ελλάδα, τα προβλήματα και τις απειλές που αντιμετωπίζει, τον εποικοδομητικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στην περιοχή της ως συνέπεια της ειρηνικής της συμπεριφοράς, της εμπειρίας της και του ανθρωπίνου δυναμικού της.

Η φύση της εργασίας του Ακολούθου Τύπου συνδέεται με την επικοινωνία και τη δημοσιότητα. Ο/Η Ακόλουθος Τύπου οφείλει να βρίσκεται στο κέντρο των εξελίξεων και να διαμορφώνει ρεαλιστική άποψη για τα δρώμενα, για τα βαθύτερα αίτιά τους, τις προεκτάσεις τους στον εσωτερικό και διεθνή χώρο, τις πιθανές σχέσεις τους με την Ελλάδα, κτλ.

Στη σύγχρονη εποχή ο Ακόλουθος Τύπου είναι ο κατ'εξοχήν άνθρωπος των μέσων μαζικής επικοινωνίας και ενημέρωσης (media). Η εμπειρία δείχνει ότι τα ΜΜΕ επενεργούν επί του "μείγματος" των εσωτερικών παραγόντων που ελέγχουν τη διαδικασία λήψης

αποφάσεων σε κάθε χώρα και επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό την εικόνα που σχηματίζουν η ηγεσία και οι πολίτες της για όσα συμβαίνουν στον εξωτερικό κόσμο. Χωρίς ιδιαίτερη υπερβολή θα μπορούσε κανείς να ισχυρισθεί ότι η “πραγματικότητα” και η “αλήθεια” της επικαιρότητας διαμεσολαβείται από τα ΜΜΕ σε τέτοιο βαθμό, ώστε να ταυτίζεται με το “μήνυμά” τους, το οποίο εμφανίζεται ως “αντικειμενικό” και ως εκ τούτου μη επιδεχόμενο κριτικής.

Από το ρόλο των ΜΜΕ που περιγράφηκε παραπάνω, προκύπτει ότι ένα από τα ουσιαστικότερα καθήκοντα της Εξωτερικής Υπηρεσίας κάθε κράτους είναι η αναζήτηση προσβάσης στα ΜΜΕ με σκοπό να εξασφαλίσει ότι η “φωνή” του κράτους αυτού θα ακουστεί και ότι θα έχει την ευκαιρία να προβάλει τις απόψεις του και ενδεχομένως να επηρεάσει θετικά επί των υποθέσεων του ένα μεγάλο τμήμα της κοινής γνώμης της χώρας διαπίστευσης.

Εδώ ακριβώς έγκειται και η σημασία του λειτουργήματος του Ακολούθου Τύπου: Ο/Η Ακόλουθος Τύπου είναι “manager” στην “επικοινωνιακή αγορά” και έχει ως κεντρικό στόχο να διευρύνει με πολύμορφες πολιτικές και ποσοτικές τεχνικές την “ακτίνα απορρόφησης” ενός ιδιόμορφου προϊόντος, δηλαδή της εξωτερικής πολιτικής της χώρας του και της εν γένει θέσης της στον κόσμο.

Το ιδιαίτερα απαιτητικό και πολυσχιδές έργο που έχει να επιτελέσει ο Ακόλουθος Τύπου, εγείρει υψηλές αξιώσεις προς την εκπαίδευση και προετοιμασία του για το έργο αυτό. Η επαφή του με ανώτατα στελέχη της δημόσιας ζωής στη χώρα διαπίστευσης και η πρόσβασή του στην πολιτική ηγεσία της χώρας αυτής, τον καθιστούν κατ’εξοχήν εκφραστή των ελληνικών θέσεων. Αυτός θα πρέπει σε κάθε στιγμή να είναι σε θέση να διατυπώνει συνοπτικά και υπεύθυνα την ελληνική άποψη χωρίς κενά, δεδομένου ότι θα είναι σπάνια η “δεύτερη ευκαιρία” και ότι οι “ανταγωνιστές” караδοκούν. Επι πλέον οφείλει να συγκεντρώνει, να επιλέγει και να αξιολογεί πληροφορίες, ώστε να καθοδηγεί με συνέπεια το Κέντρο σχετικά με όσα διαδραματίζονται στη χώρα διαπίστευσης και για τα οποία αυτό δεν μπορεί να έχει άμεση αντίληψη.

Το προφίλ του ακολούθου τύπου

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το επιθυμητό προφίλ του Ακόλουθου Τύπου προϋποθέτει εκπαίδευση η οποία θα πρέπει να εξασφαλίζει στον μελλοντικό Ακόλουθο Τύπου τα εξής πλεονεκτήματα:

- Ευρύτητα γνώσεων για τις διεθνείς εξελίξεις (οικονομικές, πολιτικές, πολιτιστικές).
- Σφαιρική αντίληψη της εξωτερικής πολιτικής της χώρας και των προβλημάτων ασφαλείας της.
- Ικανότητα επιλογής, ανάλυσης και επεξεργασίας πληροφοριών.
- Αναλυτική και συνθετική ικανότητα γραφής.
- Ενημέρωση επί των πρακτικών πτυχών της εξωτερικής υπηρεσίας (νομοθεσία δημοσίου λογιστικού, εθιμοτυπία, διοίκηση πόρων κτλ.).
- Διαπραγματευτική ικανότητα και ικανότητα πειθούς.

- Ικανότητα επικοινωνίας και συνεργασίας σε ομάδες.
- Ενημέρωση επί των πρακτικών της επικοινωνίας και ενημέρωσης.
- Γνώση του περιεχομένου της δημοσιογραφικής εργασίας.
- Ενημέρωση για το ρόλο που διαδραματίζουν στο κοινωνικό γίγνεσθαι τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.
- Χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, βάσεων δεδομένων και δικτύων.

Οι βασικοί άξονες του προγράμματος σπουδών

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το πρόγραμμα εκπαίδευσης των Ακολούθων Τύπου αρθρώνεται σε δύο βασικούς άξονες:

1. τη θεωρητική κατάρτιση και
2. την ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων (skills development).

1. Θεωρητική κατάρτιση

Στόχος του θεωρητικού μέρους του Προγράμματος Σπουδών είναι:

να δώσει στους σπουδαστές - μελλοντικούς Ακολούθους Τύπου τα αναγκαία μεθοδολογικά εργαλεία που χρειάζονται για την αποτελεσματική επιτέλεση του έργου τους μέσα από μαθήματα που με τη σειρά τους αποβλέπουν:

- ⊕ να καλλιεργήσουν προβληματισμό στον σπουδαστή για τα ευρύτερα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά φαινόμενα που θα μελετήσει.
- ⊕ να βελτιώσουν την αναλυτική και συνθετική του ικανότητα, την ικανότητά του δηλαδή να κατανοεί σε βάθος τα γεγονότα.
- ⊕ να προβάλουν την ανάγκη για επιστημονική θεμελίωση των όποιων θέσεων λαμβάνει ο διπλωμάτης που ασχολείται με τη διαχείριση της επικοινωνίας.
- ⊕ να εξοπλίσουν τους σπουδαστές με τις κατάλληλες γνώσεις σε ευρεία κατηγορία θεωρητικών αντικειμένων, ώστε να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται σφαιρικά και να συνδέουν εύστοχα τις διεθνείς και εσωτερικές εξελίξεις και τα ειδικότερα συμφέροντα άλλων χωρών ή και κοινωνικών και οικονομικών ομάδων.

Σε γενικές γραμμές τα μαθήματα αυτά εντάσσονται στα πλαίσια πέντε γνωστικών πεδίων- ενοτήτων:

- Επικοινωνίας και ΜΜΕ
- Διεθνών Οικονομικών
- Διεθνούς Δικαίου
- Διεθνών Σχέσεων
- Συγκριτικής Ανάλυσης Πολιτικών Συστημάτων

2. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων

Το Πρόγραμμα Σπουδών σ' αυτό το μέρος στοχεύει στην ανάπτυξη στους σπουδαστές κατάλληλων δεξιοτήτων για την αποτελεσματική επιτέλεση του έργου του ακολούθου τύπου, όπως:

- ⇒ Ικανότητα να συλλαμβάνει το νόημα των πραγμάτων
- ⇒ Ικανότητα κρίσης και επιλογής
- ⇒ Ικανότητα να λαμβάνει αποφάσεις
- ⇒ Ικανότητα διαπροσωπικής επικοινωνίας
- ⇒ Διαπραγματευτική ικανότητα
- ⇒ Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδες
- ⇒ Άνεση στη χρήση Η/Υ δικτύων και βάσεων δεδομένων.
- ⇒ Ικανοποιητική χρήση δύο ξένων γλωσσών και εξοικείωση με ειδική ορολογία

Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσονται:

- Δύο εργαστήρια εργαστήρια ανάπτυξης προσωπικών δεξιοτήτων
- Σεμινάρια ειδικών θεμάτων
- Το εργαστήρι πληροφορικής
- Η εκμάθηση των δύο βασικών γλωσσών της διπλωματίας της Αγγλικής και της Γαλλικής

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
&
M.M.E

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Ι: Στοιχεία ψυχοκοινωνιολογίας των Μαζικών Επικοινωνιών και της Επιρροής

Α΄ Τρίμηνο

1. Υπεύθυνος Μαθήματος: *Δρ. Νικόλαος Χρηστάκης,
Επικ.Καθηγητής στο Τμήμα Ψυχολογίας
του Παντείου Πανεπιστημίου*

Σύνολο διδακτικών ωρών 26

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί στην κατανόηση ζητημάτων:

- ☞ που σχετίζονται με την επιρροή των μέσων μαζικής επικοινωνίας (του τρόπου δηλαδή με τον οποίο υπεισέρχονται στη διαμόρφωση απόψεων και στάσεων)
- ☞ που άπτονται των μαζικών επικοινωνιών γενικά, ως δομικών στοιχείων του σύγχρονου (ψυχικού και κοινωνικού) γίγνεσθαι.
- ☞ που σχετίζονται με την πειθώ, δηλαδή με το πως και το γιατί αλλάζουν (ή όχι) οι απόψεις, οι στάσεις και οι συμπεριφορές των υποκειμένων εντός των γενικότερων πλαισίων της διαπροσωπικής ή της διομαδικής επικοινωνίας

3. Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

A. Γενική Εισαγωγή

- Βασικές έννοιες της κοινωνικής ψυχολογίας, της επικοινωνίας και ορισμένα θεμελιώδη επικοινωνιακά μοντέλα

B. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.)

- Μαζική κοινωνία, μαζική ψυχολογία και προπαγάνδα
- Διφασική ροή της επικοινωνίας και καθοδηγητές γνώμης
- Λειτουργίες των ΜΜΕ - χρήσεις των ΜΜΕ
- Η κουλτούρα των ΜΜΕ

Γ. Θέματα επιρροής στα πλαίσια της διατομικής / διομαδικής επικοινωνίας

- Ψυχολογία της πειθούς

Ποιά είναι η επεξεργασία που υφίσταται ένα μήνυμα όταν μπαίνει στο ψυχολογικό πεδίο ενός ατόμου; Έμφαση δίνεται στην *έκθεση* στα μηνύματα (γιατί και πως επιλέγονται ορισμένα), στη *λήψη* και την *αποκωδικοποίησή* τους (κατά πόσον απαιτείται η κατανόηση και κάτω από ποιές προϋποθέσεις αρκεί η “υποσυνείδητη δράση”) και στην *αποδοχή* τους (ρόλος της επανάληψης και ρόλος της παραγωγής γνωστικών απαντήσεων σχετικών με το περιεχόμενο της επικοινωνίας).

Πως πείθουμε καλύτερα; Θα εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο τα χαρακτηριστικά του *πομπού*, του *μηνύματος* και του *δέκτη* υπεισέρχονται στην πειθώ.

- Κοινωνική επιρροή (θεμελιώδεις έννοιες και διεργασίες): συμμόρφωση, υποταγή και μειονοτική επιρροή.

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Διαλέξεις με διάλογο με τους σπουδαστές.

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος θα γίνει με γραπτές εξετάσεις

Γενική Βιβλιογραφία:

1. Chomsky N., “Προπαγάνδα και μέσα μαζικής επικοινωνίας”, Πρίσμα, Αθήνα 1992
2. Freud S., “Ψυχολογία των μαζών και ανάλυση του εγώ”, Επίκουρος, Αθήνα 1977
3. Κομνηνού Μ. και Λυριντζής Χ., (επιμ.), “Κοινωνία, εξουσία και ΜΜΕ”, Παπαζήσης, Αθήνα 1989
4. Κορωναίου Α., “Νέοι και μέσα μαζικής επικοινωνίας”, Οδυσσέας, Αθήνα 1992
5. Le Bon G., “Ψυχολογία των όχλων”, Μαρής, Αθήνα (1895)
6. Λιβιεράτος Κ. και Φραγκούλης Τ. (επιμ.), “Το μήνυμα του μέσου”, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1989
7. Λιβιεράτος Κ. και Φραγκούλης Τ. (επιμ.), “Η κουλτούρα των μέσων”, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1991
8. McLuhan M., “Media: οι προεκτάσεις του ανθρώπου”, Κάλβος, Αθήνα 1991
9. McQuail D. και Windahl S., “Μοντέλα επικοινωνίας για τη μελέτη των ΜΜΕ”, Καστανιώτης, Αθήνα 1991

10. Παπαστάμου Σ., "Εγχειρίδιο κοινωνικής ψυχολογίας", Οδυσσέας, Αθήνα 1989
11. Σακαλάκη Μ., "Ψυχολογία της επικοινωνίας", Παπαζήσης, Αθήνα 1994
12. Saunv A., "Η κοινή γνώμη", Ζαχαρόπουλος, Αθήνα 1966
13. Τσαρδάκης Δ., "Μαζική επικοινωνία και πραγματικότητα", Παπαζήσης, Αθήνα 1990
14. Σεραφετινίδου Μ., "Κοινωνιολογία των ΜΜΕ", Gutenberg, Αθήνα 1987
15. Victoroff D., "Ψυχοκοινωνιολογία της διαφήμισης", Νέα Δημοσιότητα, Πάτρα 1979
16. Χρηστάκης Ν., "Ψυχοκοινωνιολογία των ΜΜΕ", Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 1993

Συγκριτική Ανάλυση Επικοινωνιακών Συστημάτων

Α' Τρίμηνο

1. Υπεύθυνη Μαθήματος: *Δρ. Περσεφόνη Ζέρη,
Επικ. Καθ/τρια, στο Τμήμα Επικοινωνίας
& ΜΜΕ, Παντείου Παν/μίου*

Σύνολο διδακτικών ωρών 26

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η ανάλυση των θεσμών της πολιτικής δημοσιότητας και κυρίως των μέσων μαζικής επικοινωνίας και οι σχέσεις τους με το πολιτικό σύστημα. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην διαμόρφωση της πολιτικής και των ρυθμιστικών εργαλείων για την πηδαλιούχηση των κοινωνικών πεδίων και κυρίως της ραδιοτηλεόρασης. Βασικά παραδείγματα αποτελούν τα ραδιοτηλεοπτικά συστήματα των ΗΠΑ, Μεγ. Βρετανίας, Γερμανίας και Γαλλίας.

3. Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

A. Κοινωνία των πληροφοριών και ΜΜΕ

Κρατική Οργάνωση και θεσμοί επικοινωνίας

- Δημόσια διοίκηση - Θεσμοί μαζικής επικοινωνίας
- Ο θεσμός των quangos
- Independent Regulatory Agencies στις ΗΠΑ
- Εποπτικά ραδιοτηλεοπτικά όργανα στη Γερμανία

B. Ραδιοτηλεοπτική επικοινωνία και οργάνωση

Γ. Πολιτική πηδαλιούχησης κοινωνικών πεδίων και της ραδιοτηλεόρασης

- Τυπολογία της ρυθμιστικής πολιτικής στο ραδιοτηλεοπτικό τομέα
- Προσεγγίσεις για την κρατική ρύθμιση της ραδιοτηλεόρασης
- Επιτακτική ρυθμιστική πολιτική
- Διαρθρωτική ρυθμιστική πολιτική
- Πρότυπα οργάνωσης και συνδυασμός ρυθμιστικών προτύπων
- Απορρύθμιση

Δ. Οργάνωση και τρόπος άσκησης της ραδιοτηλεοπτικής εποπτείας

- Διαχείριση συχνοτήτων
- Χορήγηση αδειών
- Συγκέντρωση
- Περιορισμοί στη διαφήμιση
- Ραδιοτηλεοπτικό πρόγραμμα και ρυθμιστική πολιτική

Ε. Καλωδιακή τηλεόραση και οικονομία της αγοράς

ΣΤ. Το δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό σύστημα

Ζ. Ιδιοκτησιακές σχέσεις στο ραδιοτηλεοπτικό τομέα και δημοσιογραφική αυτονομία

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Διαλέξεις σε συνδυασμό με παρουσίαση εργασιών

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Συνδυασμός γραπτών εξετάσεων και εργασιών σε ποσοστό 70% και 30% αντιστοίχως. Οι εργασίες θα έχουν έκταση 2.500 λέξεων (περίπου 8 σελίδες Α4 δακτυλογραφημένες).

Βιβλιογραφία:

1. Ζέρη, "Ιδιωτική ραδιοτηλεόραση. Το παράδειγμα των ΗΠΑ", Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1990.
2. Ζέρη, "Θεσμοί εποπτείας στο ραδιοτηλεοπτικό σύστημα", Οδυσσέας, Αθήνα 1996.
3. Ζέρη, "Η επαναδιάταξη του βρετανικού ραδιοτηλεοπτικού συστήματος", Κοινοβουλευτική Επιθεώρηση, τ.9-10/1992, σελ.60 επ.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ II: Επικοινωνιακή Στρατηγική - Πολιτική Επικοινωνία

Β' Τρίμηνο

1. Υπεύθυνος Μαθήματος: **κ. Βασίλης Δασκαλόπουλος,**
Σύμβουλος Υπ. Τύπου & ΜΜΕ

Σύνολο διδακτικών ωρών 28

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους σπουδαστές με μια σφαιρική άποψη των τομέων μέσα στους οποίους καλείται να λειτουργήσει η επικοινωνία (εθνικά θέματα, κυβερνητική πολιτική, προεκλογικές εκστρατείες κομμάτων). Στόχοι του μαθήματος είναι η επαφή με το θεματολόγιο του κάθε τομέα, τις δυνατότητες επικοινωνίας που παρέχονται μέσα από τα “επικοινωνιακά εργαλεία” για διαφορετικά “κοινά-στόχο” και τελικά η κατάρτιση μιας μακροπρόθεσμης επικοινωνιακής στρατηγικής.

3. Σύνοψη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

- α. - Τι είναι Επικοινωνία
- Στόχοι Επικοινωνιακής Στρατηγικής
- β. - Επικοινωνιακά Εργαλεία
- Αξιολόγηση “Κοινού - Στόχου”
- γ. - Σχεδιασμός Επικοινωνιακής Στρατηγικής
- Εθνικά Θέματα
- Κυβερνητική Επικοινωνιακή Στρατηγική
- Πολιτική Επικοινωνία προεκλογικών Εκστρατειών
- δ. - Προεκλογικές Εκστρατείες Κομμάτων
- Ελλάδα 1993, Στρατηγική
- ε. - Προεκλογικές Εκστρατείες Κομμάτων
- Πολιτική Διαφήμιση
- στ. - Προεκλογικές Εκστρατείες Κομμάτων
- ΗΠΑ 1993
- ζ. - Κυβερνητική Επικοινωνιακή Στρατηγική
- Ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος

- η. - Αποκρατικοποίηση
- Κυβερνητική Επικοινωνιακή Στρατηγική
- Μετοχοποίηση ΟΤΕ
- θ. - Εθνικά Θέματα και Προβολή στο εξωτερικό
- Οργάνωση και Λειτουργία Γραφείων Τύπου
- ι. - Εθνικά Θέματα και Προβολή στο εξωτερικό
- Δημόσιες Σχέσεις
- ια. - Εθνικά Θέματα και Τουριστικές καμπάνιες
- ιβ. - Διαχείριση Κρίσης στα ΜΜΕ του Εξωτερικού

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Διαλέξεις με διάλογο με τους σπουδαστές

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος θα γίνει με γραπτές εξετάσεις

Βιβλιογραφία

1. Bryson M. John, "Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations, A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement", Jossey Bass Publishers, N. Y., 1988
2. Lynda Lee Kaid and Christina Holtz-Bacha (ed), "Political Advertising in Western Democracies, Parties and candidates on Television", Sage Publication, Thousand Oaks, 1995
3. Μαρτάκης Γ. Νότης, "Γραφεία Τύπου: Οργάνωση και Λειτουργία", Εκδόσεις Γιαννίκας

Επικοινωνία και Οργάνωση

Β' Τρίμηνο

1. Υπεύθυνη Μαθήματος: *Δρ. Περσεφόνη Ζέρη,
Επικ. Καθ/τρια, στο Τμήμα Επικοινωνίας
& ΜΜΕ, Παντείου Παν/μίου*

Σύνολο διδακτικών ωρών 28

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η ανάλυση των διαδικασιών σχηματισμού της οργάνωσης στα κοινωνικά συστήματα. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην θεωρία της αυτοοργάνωσης των κοινωνικών συστημάτων. Για την κατανόηση του τρόπου διαμόρφωσης των επικοινωνιακών οργανώσεων θα αναλυθούν οι έννοιες περί επικοινωνίας που έχει αναπτύξει η επιστήμη, τεχνικά μοντέλα και γλωσσικές μεταφορές και η επίδραση που ασκούν μοντέλα επικοινωνιακών διαδικασιών στις καθημερινές μας πρακτικές. Στο επίκεντρο των αναλύσεων βρίσκεται η οργανωμένη άσκηση της δημοσιογραφίας, η δημοσιογραφία ως κοινωνικό σύστημα, τα είδη και τα πρότυπα του δημοσιογραφικού λόγου και οι μορφές παρουσιάσής του.

3. Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

- A. Οι διαδικασίες του σχηματισμού οργάνωσης σε κοινωνικά συστήματα:**
- Οργάνωση, αυτοοργάνωση, τάξη σε κοινωνικά συστήματα
  - Οι διαστάσεις της αυτοοργάνωσης στα κοινωνικά συστήματα
- B. Μέσα μαζικής επικοινωνίας και κοινωνική πραγματικότητα:**
- Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας ως θεσμοί
  - Μεταφορές, μοντέλα και συστήματα επικοινωνίας
  - Επικοινωνητές και δέκτες. Στρατηγικές της επικοινωνίας
  - Σχετικά με τις προοπτικές της επικοινωνιακής έρευνας
- Γ. Επικοινωνητές στον κοινωνικό περίγυρο. Οργανωμένη άσκηση της δημοσιογραφίας**

Δ. Δημοσιογραφία ως κοινωνικό σύστημα:

- Δημοσιογράφοι και δημοσιογραφία
- Δημοσιογραφία στα πλαίσια της συστημικής θεωρίας
- Διαδικασίες επιλογής και επεξεργασίας στους θεσμούς της επικοινωνίας

Ε. Είδη και πρότυπα του δημοσιογραφικού λόγου και οι μορφές παρουσίασής του.

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Διαλέξεις σε συνδυασμό με παρουσίαση εργασιών

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Συνδυασμός γραπτών εξετάσεων και εργασιών σε ποσοστό 70% και 30% αντιστοίχως. Οι εργασίες θα έχουν έκταση 2.500 λέξεων (περίπου 8 σελίδες Α4 δακτυλογραφημένες).

Βιβλιογραφία

Θα διανεμηθούν σημειώσεις της Καθηγήτριας

OIKONOMIA

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι: Ελληνική Οικονομία & Ευρωπαϊκή Ένωση

Α' Τρίμηνο

1. Υπεύθυνος Μαθήματος:

*Δρ Παναγιώτης Λιαργκόβας,
Ειδικός Επιστήμονας στο Τμήμα
Πολιτικών Επιστημών & Δημόσιας
Διοίκησης Παν/μίου Αθηνών*

Συνδιδάσκουσα

(σε μία ενότητα)

*κα Βίλμα Σινάνογλου
Οικονομολόγος, επισκέπτρια καθηγήτρια
στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας
Διοίκησης (E.I.P.A) του Μασατρέιχτ*

(σε δύο ενότητες)

*Δρ. Χρήστος Γκόρτσος
Ειδικός Νομικός Σύμβουλος Διεθνούς &
Κοινοτικού Δικαίου στην Ένωση
Ελληνικών Τραπεζών*

Σύνολο διδακτικών ωρών 26

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Το μάθημα αυτό στοχεύει στην εξέταση των ελληνικών οικονομικών πολιτικών, όπως αυτές διαμορφώνονται με τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

A. Εισαγωγή: Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Σχετική Θέση και Μακρο-Οικονομικές Επιδόσεις

(4 ώρες)

Η ενότητα αυτή θα προσπαθήσει να απαντήσει σε ερωτήματα όπως: Ποιά είναι η ελληνική οικονομία σήμερα; Ποιά είναι τα βασικά μακρο-οικονομικά μεγέθη; Πως μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα μεγέθη αυτά προκειμένου να κάνουμε διαχρονικές και διακρατικές συγκρίσεις; Υπάρχει κρίση στην ελληνική οικονομία σήμερα; Συγκλίνουμε ή αποκλίνουμε με την οικονομία της ΕΕ;

B. Δημόσια Ελλείματα, Δημόσιο και Εξωτερικό Χρέος, Δημοσιονομική Πολιτική

(4 ώρες)

Η ενότητα αυτή θα προσπαθήσει να απαντήσει σε ερωτήματα όπως: Γιατί αυξήθηκαν τα δημοσιονομικά ελλείματα μετά το 1979; Είναι προτιμότερη η μείωση των δαπανών ή η αύξηση των εσόδων για τη μείωση των δημοσιονομικών ελλειμάτων; Πως μπορεί να σταθεροποιηθεί ο λόγος χρέους/ΑΕΠ;

Γ. Πληθωρισμός - Νομισματική Πολιτική - Σχέση ανάμεσα στα Δημόσια Ελλείματα και τον Πληθωρισμό

(4 ώρες)

Η ενότητα αυτή θα προσπαθήσει να απαντήσει σε ερωτήματα όπως: Γιατί αυξήθηκε ο πληθωρισμός από το 1974 και ύστερα; Τι προβλήματα δημιουργεί ο πληθωρισμός στην Ελλάδα; Ποιός είναι ο ρόλος της συνέπειας και αξιοπιστίας στην οικονομική πολιτική για την μείωση του πληθωρισμού; Ποιά είναι τα βασικά μέσα αντιπληθωριστικής πολιτικής; Ποιές είναι οι βασικές προτάσεις για την μείωση του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Δ. Συναλλαγματική Πολιτική - ΟΝΕ - Επιπτώσεις από την Απελευθέρωση της Κίνησης Κεφαλαίων

(4 ώρες)

Τι είδους συναλλαγματικές πολιτικές έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια; Ποιά είναι τα κόστη και τα οφέλη από τη συμμετοχή μιας χώρας στην ΟΝΕ; Ειδικά για την Ελλάδα; Ποιά είναι τα προβλήματα που δημιουργούνται από την "ΟΝΕ των δύο ταχυτήτων"; Πότε θα πρέπει να μπει η δραχμή στον ΜΣΙ του ΕΝΣ; Ποιές είναι οι διαφορές ανάμεσα στην σύγκλιση και την συνοχή; Ποιές είναι οι επιπτώσεις από την απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων;

Ε. Ελληνική Βιομηχανική Πολιτική - Κοινοτική Βιομηχανική Πολιτική

(2 ώρες)

Η ενότητα αυτή θα προσπαθήσει να απαντήσει σε ερωτήματα όπως: Πως εκφράζεται η βιομηχανική πολιτική σε μια χώρα; Ειδικά για την Ελλάδα κατά τα τελευταία χρόνια; Ποιά είναι η Κοινοτική βιομηχανική πολιτική και πως προσαρμόζεται σε αυτήν η ελληνική βιομηχανική πολιτική; Ποιά είναι τα βασικά προβλήματα της ελληνικής βιομηχανίας;

ΣΤ. Αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα της Ελληνικής Οικονομικής Πολιτικής. Σταθεροποιητικά προγράμματα

(2 ώρες)

Πως η αξιοπιστία στην οικονομική πολιτική οδηγεί στην αποτελεσματικότητά της; Ποιές είναι οι βασικές διαφορές και ομοιότητες στα δύο σταθεροποιητικά προγράμματα 1985-87 και 1991-93;

Ζ. Το πρόγραμμα σύγκλισης της Ελληνικής Οικονομίας

(2 ώρες)

Ποιές είναι οι βασικές οικονομικές πολιτικές του Προγράμματος Σύγκλισης; Ποιές είναι οι βασικές του φάσεις; Πως επιδιώκεται η οικονομική ανάπτυξη με βάση το πρόγραμμα;

H. Τα πακέτα Delors και η Οικονομική ανάπτυξη

(4 ώρες)

Τι περιλαμβάνουν τα πακέτα Delors; Ποιές είναι οι αναπτυξιακές τους επιπτώσεις; Ποιές είναι οι ομοιότητες και οι διαφορές των δύο πακέτων; Σε ποιούς τομείς απέτυχε το πακέτο Delors I; Που οφείλεται;

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Διαλέξεις με διάλογο με τους σπουδαστές

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Ο τρόπος εξέτασης των σπουδαστών βασίζεται σε συνδυασμό γραπτών εξετάσεων και εργασιών σε ποσοστό 70% και 30% αντιστοίχως. Στην περίπτωση αυτή οι εργασίες θα έχουν εύρος τις 2.500 λέξεις.

Γενική Βιβλιογραφία:

1. Κολλίντζας Τ., Μπήτρος Γ., "Αναζητώντας την Ελπίδα για την Ελληνική Οικονομία", ΙΜΟΠ, Αθήνα
2. Αγαπητός Γ., "Διάρθρωση και προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας", Αθήνα, εκδ. Οικονομικό
3. OECD Economic Surveys, Greece OECD 1996
4. Οικονόμου Γ., "Η Ελληνική Οικονομία στην προοπτική του 1992", ΙΟΒΕ, Αθήνα, 1992
5. Αλογοσκούφης Γ., Βαΐτσος Κ., κ.ά., "Μακροοικονομική Διαχείριση και Αναπτυξιακή Εμπλοκή", Αθήνα, εκδ. Gutenberg, 1993
6. Γιαννίτσης Τ.(επιμ.), "Βιομηχανική και Τεχνολογική πολιτική στην Ελλάδα", Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1993

Ειδική Βιβλιογραφία ανά ενότητα:

• *Εισαγωγή: Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Σχετική Θέση και Μακρο-Οικονομικές Επιδόσεις*

*Αλογοσκούφης Γ., *Μεγέθυνση, πληθωρισμός και ισοζύγιο πληρωμών στην Ελλάδα: ο μακροχρόνιος ρόλος της οικονομικής πολιτικής*, στο Αλογοσκούφης Γ., Κ. Βαΐτσος κ.ά., σελ. 97-120

* Κολλίντζας Τ., Μπήτρος Γ., *Γιατί και τι πρέπει να γίνει*, στο Κολλίντζας, Μπήτρος, *Εισαγωγή*

---

* Το σημείο αυτό υποδηλώνει υποχρεωτικό διάβασμα

*Κολλίντζας Τ., Προδρομίδης Κ. και Χριστοδουλάκης Ν., *Πως θα ξεφύγουμε από τον οικονομικό μαρασμό: Γιατί ανακόπηκε η οικονομική ανάπτυξη της χώρας*, στο Κολλίντζας Τ., Μπήτρος Γ., κεφ. 1

Οικονόμου Γ., *Άνοδος και Παρακμή*, στο Οικονόμου (1992) κεφ. 1

• **Δημόσια Ελλείματα, Δημόσιο και Εξωτερικό Χρέος, Δημοσιονομική Πολιτική**

*Αλογοσκούφης Γ., *Προϋποθέσεις για τη σταθεροποίηση της Ελληνικής Οικονομίας: δημοσιονομική πολιτική*, στο Κολλίντζας Τ. και Μπήτρος Γ., κεφ.12

*Ζαμπάρας Θ., Προβόπουλος Γ., *Από τις δαπάνες στην φορολογία ή από την φορολογία στις δαπάνες*; στο Κολλίντζας, Μπήτρος κεφ.2

Alogoskoufis G., and N. Christodoulakis (1991), *Fiscal Deficits, Seignorage and External Debt: The Case of Greece*" στο Alogoskoufis G., Papademos L. and Postes R., *External Constraints on Macroeconomic Policy: The European Experience*, Cambridge, Cambridge University Press.

*Βαΐτσος Κ., *Κεντρικοί άξονες οικονομικής πολιτικής για έξοδο από την κρίση*, στο Αλογοσκούφης - Βαΐτσος κ.ά. σελ. 153-175

• **Πληθωρισμός, Νομισματική Πολιτική, Σχέση ανάμεσα στα Δημόσια Ελλείματα και τον Πληθωρισμό**

*Κολλίντζας Τ., Χριστοδουλάκης Ν., *Πως θα μειωθεί ο πληθωρισμός: Γιατί απέτυχαν οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν μέχρι σήμερα*, στο Κολλίντζας Τ., Μπήτρος Γ., κεφ. 14

*Κολλίντζας Τ., Χριστοδουλάκης Ν., *Οικονομική και Ευρωπαϊκή Ένωση: Ευκαιρία για αλλαγή πορείας στην Ελληνική Οικονομία*, στο Κολλίντζας Τ., Μπήτρος Γ., κεφ.15

*Αλογοσκούφης Γ., *Προϋποθέσεις για τη σταθεροποίηση της Ελληνικής Οικονομίας: Νομισματική Πολιτική*, στο Κολλίντζας Τ., Μπήτρος Γ., κεφ.16

• **Συναλλαγματική Πολιτική, ΟΝΕ, Επιπτώσεις από την Απελευθέρωση της Κίνησης Κεφαλαίων**

*Αλογοσκούφης et al, "Η Ελλάδα και η Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση" Κείμενο Εργασίας ΕΚΕΜ, αρ. 9

Καραμούζης Ν., Νανόπουλος Ν., κα Μ. Ξαφά, "Επιπτώσεις από την Απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων" Κείμενο Εργασίας ΕΚΕΜ, αρ. 26

*Παπαδήμος Λ., *Η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, στο Επιλογή, ειδική ετήσια έκθεση, Φεβρουάριος 1992

*Κατσέλη Λ., *Σύγκλιση και Συνοχή στην Πορεία της ΟΝΕ* στο Επιλογή, ειδική ετήσια έκθεση, Φεβρουάριος 1992

*Θωμαδάκης Σ., *Κινητικότητα του κεφαλαίου και οικονομική πολιτική*, στο Αλογοσκούφης-Βαΐτσος κ.ά. σελ. 135-151

• **Ελληνική Βιομηχανική Πολιτική-Κοινοτική Βιομηχανική Πολιτική**

*Λυμπεράκη Α., Τραυλός Σ., *Κρατικές παρεμβάσεις στη βιομηχανία: Άμεση και Έμμεση βιομηχανική πολιτική στη δεκαετία του '80*, στο Γιαννίτσης (επιμ.) σελ.39-94

OECD, *Inadequate industrial adjustment and weak competitiveness* σελ. 12-35

• *Αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα της Ελληνικής Οικονομικής Πολιτικής. Σταθεροποιητικά προγράμματα*

*Αλογοσκούφης Γ., Γάτσιος Κ., και Κολλίντζας Τ., "Αξιοπιστία :Το χαμένο όπλο της κυβερνητικής πολιτικής" στο Κολλίντζας Τ., Μπήτρος Γ. κεφ.9

*Λιαργκόβας Π., "Σταθεροποιητικά Προγράμματα: η εμπειρία της Ελλάδας και άλλων Ευρωπαϊκών χωρών" Κείμενο Εργασίας ΕΚΕΜ, Νο 19

• *Το πρόγραμμα σύγκλισης της Ελληνικής Οικονομίας*

*ΥΠΕΘΟ, *Πρόγραμμα Σύγκλισης της Ελληνικής Οικονομίας*

• *Τα πακέτα Delors και η Οικονομική ανάπτυξη*

* Αλογοσκούφης Γ., *Το Πακέτο Delors και η Πραγματική Σύγκλιση*, IOBE, Απρίλιος 1995, Αθήνα

 Ενδεικτικά θέματα εργασιών:

- Οι συνέπειες της Λευκής Βίβλου για την ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα και αποσχόληση στις ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Η πορεία της εφαρμογής των μέτρων της Εσωτερικής Αγοράς στην Ελλάδα
- Οι πρόσφατες εξελίξεις στη ΝΑ Ευρώπη και η οικονομική θέση της Ελλάδας
- Αξιολόγηση των αναπτυξιακών επιπτώσεων των "πακέτων Delors" στην ελληνική οικονομία
- Προγράμματα Σύγκλισης/ Σταθεροποίησης. Ποιοί παράγοντες προσδιορίζουν την επιτυχία τους;
- Οι επιπτώσεις της τελωνειακής ένωσης της Τουρκίας με την ΕΕ στην ελληνική οικονομία.
- Η θέση των Διεθνών Οργανισμών σχετικά με την ελληνική οικονομία
- Η νέα ελληνική βιομηχανική πολιτική και η ΕΕ
- Η Συμφωνία της ΓΚΑΤ.Τι σημαίνει για την Ελλάδα και την Ευρώπη.
- Επιπτώσεις για την Ελλάδα από τη διεύρυνση της ΕΕ με την Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη
- Η Ελλάδα και η Κοινωνική πολιτική της ΕΕ
- Περιφερειακή πολιτική και περιφερειακές ανισότητες στην Ελλάδα και την ΕΕ

- Προβλήματα της ελληνικής γεωργίας και η ΚΑΠ
- Από τη Συμφωνία Σύνδεσης έως τη Διακυβερνητική Διάσκεψη 1996: Εξέλιξη και ερμηνεία των ελληνικών διαπραγματευτικών θέσεων
- Οικονομικοί θεσμοί και οικονομικές επιδόσεις: Οι μεταρρυθμίσεις των οικονομικών θεσμών στην Ελλάδα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ II: Η Ελλάδα στο Διεθνές Οικονομικό Σύστημα

Β' Τρίμηνο

1. Υπεύθυνος Μαθήματος: *Δρ Παναγιώτης Λιαργκόβας,
Ειδικός Επιστήμονας, Τμήμα
Πολιτικών Επιστημών & Δημόσιας
Διοίκησης, Παν/μίου Αθηνών*

Συνδιδάσκουσα: *κα Βίλμα Σινάνογλου,
(σε μία ενότητα) Οικονομολόγος, Επισκέπτρια Καθηγήτρια
στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας
Διοίκησης (E.I.P.A) του Μασατρίχτ*

Σύνολο διδακτικών ωρών 28

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση των βασικότερων τάσεων στον παγκόσμιο οικονομικό περίγυρο της Ελλάδας. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στην ανίχνευση τυχόν ευκαιριών και απειλών για την χώρα μας στα πλαίσια της παγκόσμιας οικονομικής κοινότητας.

3. Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

A. Η Ελλάδα και οι εξελίξεις στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπης

(4 ώρες)

Βασικά προβλήματα αναδιάρθρωσης της οικονομίας των χωρών της ΑΚΕ: η απελευθέρωση των αγορών, το εμπόριο και οι ξένες επενδύσεις. Η στρατηγική των χωρών ΑΚΕ έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνέπειες στο εξωτερικό εμπόριο και στη ροή των ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα.

B. Οικονομική Συνεργασία και Αναπτυξιακές Δυνατότητες στη ΝΑ Ευρώπη

(2 ώρες)

Οικονομικές δομές και προβλήματα στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης. Η οικονομική συνεργασία των χωρών της ΝΑ Ευρώπης κατά το παρελθόν και οι σημερινές προοπτικές. Η δυνατότητα ενσωμάτωσης των χωρών της ΝΑ Ευρώπης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο οικονομικός ρόλος της Ελλάδας στην περιοχή.

Γ. Παγκοσμιοποίηση (Globalization) και Περιφεριακός (Regionalization)

(2 ώρες)

Βασικά χαρακτηριστικά της παγκοσμιοποίησης. Οι σημαντικότερες εμπορικές περιφερειακές συμφωνίες (NAFTA, EFTA, ASEN, ANZCERTA). Οι επιπτώσεις των δύο νέων τάσεων στο ελεύθερο εμπόριο.

Δ. Η σημασία του γύρου της Ουρουγουάης για την Ευρωπαϊκή και Ελληνική οικονομία

(2 ώρες)

Πότε και γιατί ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις για την ΓΚΑΤ. Ο Γύρος της Ουρουγουάης. Το κύριο αντικείμενο του νέου Γύρου: το εμπόριο γεωργικών προϊόντων. Η συμφωνία του Blaire-House.

Ε. Οι Νεοεκβιομηχανιζόμενες χώρες στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας

(4 ώρες)

Οι NIC's και ο νέος διεθνής καταμερισμός της εργασίας. Εξειδίκευση και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στις NIC's. Σύγκρουση και συμπληρωματικότητα συμφερόντων μεταξύ Ελλάδας - NIC's.

ΣΤ. Οι Οικονομικές σχέσεις Ευρώπης - Αμερικής - Ιαπωνίας στη δεκαετία του 1990

(4 ώρες)

Ζ. Οικονομικά προβλήματα και ο ρόλος των υπό ανάπτυξη χωρών της Αφρικής και της Ασίας (Κίνας)

(4 ώρες)

Το πρόβλημα της φτώχειας στις υπό ανάπτυξη χώρες της Αφρικής και της Ασίας. Ανάλυση της σημερινής οικονομίας και των προοπτικών της Κίνας. Οι σχέσεις Ασίας και Αφρικής με Ευρώπη και Αμερική. Ο ρόλος της Διεθνούς Τράπεζας.

Η. Προβλήματα υπερχρέωσης των χωρών της Λατινικής Αμερικής

(2 ώρες)

Βασικές αιτίες της υπερχρέωσης των χωρών της Λατινικής Αμερικής. Η διαχείριση του χρέους στις χώρες της Λατινικής Αμερικής. Ο ρόλος του ΔΝΤ και της Διεθνούς Τράπεζας. Το σχέδιο Brady.

Θ. Η Διπλωματική άποψη της Διεθνούς Οικονομικής Συνεργασίας

(4 ώρες)

Η οικονομική διπλωματία στην Ευρώπη του 21ου αιώνα.

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Διαλέξεις με συζήτηση με τους σπουδαστές.

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος θα γίνει με γραπτές εξετάσεις.

Γενική Βιβλιογραφία

1. Βαΐτσος Κ., Μητσός Α., *Διεθνής Οικονομική*, εκδ. Σύγχρονα Θέματα
2. Πουρναράκης Β., *Θεωρία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων*, εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα
3. Cowland D., *Διεθνής Οικονομική*, Παρατηρητής, Θεσ/νίκη 1990
4. Paul Kennedy, *Προετοιμασία για τον 21ο αιώνα*, Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα 1996
5. Spero J., *The politics of International Economic Relations*, London & George Allen and Unwinn, 1981

Ειδική Βιβλιογραφία ανά ενότητα:

- *Η Ελλάδα και οι εξελίξεις στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη*

Gatsios K. and Dimelis S.(1994), "Trade with Central and Eastern Europe: The Case of Greece", Discussion Paper No. 1005, Center for Economic Policy Research.

- *Οικονομική Συνεργασία και Αναπτυξιακές Δυνατότητες στη ΝΑ Ευρώπη*

Καζάκος Π. και Λιαργκόβας Π., *Οικονομική Συνεργασία και Αναπτυξιακές Δυνατότητες στη ΝΑ Ευρώπη*, εκδ. ΓΝΩΣΗ, Αθήνα

- *Παγκοσμιοποίηση (Globalization) και Περιφερεισμός (Regionalization)*

Regionalism, Multilateralism and Deeper Integration, Bookings Institution Project Integrating the World Economy, Washington, D.C. 1993

- *Η σημασία του γύρου της Ουρουγουάης για την Ευρωπαϊκή και Ελληνική οικονομία*

Στεφάνου, Βαλντέν Σ., κ.ά. (1996), *Οι επιπτώσεις στην Ελλάδα από την εφαρμογή της τελικής συμφωνίας του Γύρου της Ουρουγουάης*, ΕΚΕΜ, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα

- *Οι Οικονομικές σχέσεις Ευρώπης - Ιαπωνίας - ΗΠΑ*

- *Οι Νεοεκβιομηχανιζόμενες χώρες στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας*

Γιαννίτσης Τ. (1984), *Διεθνής εξειδίκευση και καταμερισμός της εργασίας μεταξύ Ελλάδας και νεοαναρχόμενων βιομηχανικών χωρών*, ΚΕΠΕ, Αθήνα

- **Οικονομικά προβλήματα και ο ρόλος των υπό ανάπτυξη χωρών της Αφρικής και της Ασίας (Κίνας)**

Giplin R., *Η πολιτική Οικονομία των διεθνών σχέσεων*, Gutenberg, Αθήνα, 1994

- **Προβλήματα υπερχρέωσης των χωρών της Λατινικής Αμερικής**
Krugman P. and Obsfeld (1995), *International Economics*, ch. 21, Harper Collins Publishers, New York.

- **Η Διπλωματική άποψη της Διεθνούς Οικονομικής Συνεργασίας**
Βίλμα Σινάνογλου, (1996) *Οικονομική Διπλωματία στην Ευρώπη του 21ου αιώνα*. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ
ΣΧΕΣΕΙΣ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ I & II

- 1. Υπεύθυνοι Μαθήματος:** *Δρ. Ηλίας Θερμός,
Καθηγητής Παν/μίου Μακεδονίας,
Πρόεδρος του Τμήματος Διεθνών
Ευρωπαϊκών, Οικονομικών & Πολιτικών
Σπουδών*
- Δρ. Ηλίας Κουσκουβέλης,
Δρ. Νομικής, Επισκέπτης Επίκουρος
Καθ/τής Παν/μίου Μακεδονίας*
- Συνδιδάσκοντες:** *Δρ. Κων/νος Σβολόπουλος,
Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών,
Γενικός Δ/ντής Ιδρύματος Καραμανλή*
- κ. Βύρων Θεοδωρόπουλος,
Πρέσβυς ε.τ.*
- Δρ. Παναγιώτης Ήφαιστος
Αναπληρωτής Καθηγητής Παντείου
Παν/μίου*
- Δρ. Αντώνης Μακρυδημήτρης
Αναπληρωτής Καθηγητής Παν/μίου
Αθηνών*
- Δρ. Κων/νος Πάτελος,
Επίκ.Καθηγητής Παντείου Παν/μίου*
- Δρ. Αρετή Τούντα Φεργάδη
Επίκουρη Καθηγήτρια Παντείου Παν/μίου*
- κ. Κωνσταντίνος Μπίκας
Γραμματέας Πρεσβείας Α΄
Εκπρόσωπος Υπουργείου Εξωτερικών*
- Δρ. Μαρία Τελαλιάν,
Βοηθός Νομικός Σύμβουλος της Ειδικής
Νομικής Υπηρεσίας ΥΠΕΞ*
- Δρ. Χρήστος Σιώρης
Συνεργάτης ΕΛΙΑΜΕΠ*
- Δρ. Χρήστος Θεοδωρόπουλος,
Υπεύθυνος Προστασίας της Ύπατης
Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών
για τους Πρόσφυγες*

Δρ. Ευάνθης Χατζηβασιλείου,
Διδάκτωρ Ιστορίας Παν/μίου Λονδίνου

Σύνολο διδακτικών ωρών 52 α' τρίμηνο
56 β' τρίμηνο

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τη σύγχρονη επιστήμη των Διεθνών Σχέσεων και η ανάπτυξη ικανοτήτων προσέγγισης, κατανόησης και ανάλυσης των διεθνώς δρώμενων. Η επίτευξη του σκοπού θα συμβάλει στην ενίσχυση της προοπτικής απόκτησης δυνατοτήτων για λήψη αποφάσεων και συμβολής στη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής. Ο σκοπός αυτός θα επιτευχθεί μέσω της πραγματοποίησης του στόχου του μαθήματος που είναι η προσπάθεια εξέτασης όλων των θεμάτων και των προβλημάτων του σύγχρονου διεθνούς συστήματος από όλα τα θεωρητικά ρεύματα καθώς και η αποσαφήνιση ιστορικά, πολιτικά και οικονομικά του ρόλου της Ελλάδας στο διεθνές γίγνεσθαι.

3. Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

Α' Τρίμηνο

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ Ι

(Σύνολο διδακτικών ωρών 52)

ΕΝΟΤΗΤΑ Α. Γενική Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη & Διεθνείς Σχέσεις

(4 ώρες)

- **Προσεγγίσεις στο φαινόμενο Πολιτική**
  - Πολιτική και άλλες συναφείς επιστήμες
  - Μέθοδοι και τεχνικές

Διδάσκων: Δρ Η. Κουσκουβέλης
- **Προσεγγίσεις στο φαινόμενο Διεθνής Πολιτική**
  - Διάφοροι επιστημονικοί κλάδοι (και Ιστορία)
  - Θεωρήσεις των Διεθνών Σχέσεων

Διδάσκων. Δρ Η. Κουσκουβέλης

ΕΝΟΤΗΤΑ Β. Βασικές έννοιες των διεθνών σχέσεων

(Σύνολο διδακτικών ωρών 12)

- **'Εννοια και Εξελίξεις του Διεθνούς Συστήματος**
  - κλασσική ισορροπία ισχύος: 1648-1789 και 1815-1914

- διπολικό: 1945-1989

Διδάσκων: Καθηγητής κ. Η. Θερμός

(4 ώρες)

- *Έννοια της Ισχύος, Συμφέροντος, Εθνικού Συμφέροντος (περιεκτικά)*
Διδάσκων: Δρ Η. Κουσκουβέλης
(2 ώρες)
- *Πόλεμος: Φαινόμενο, ιστορία, αίτια, είδη και επίπεδα πολέμων (περιεκτικά)*
Διδάσκων: Δρ Η. Κουσκουβέλης
(2 ώρες)
- *Διεθνής συνεργασία: (νεο)λειτουργισμός, αλληλεξάρτηση, πηγές ισχύος*
Διδάσκων: Δρ Η. Κουσκουβέλης
(4 ώρες)

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ. Εξωτερική πολιτική βασικών παραγόντων διαμόρφωσης του Διεθνούς Συστήματος (Σύνολο διδακτικών ωρών 20)

- *Αμερικανική εξωτερική πολιτική*
Διδάσκων: Καθηγητής κ. Η. Θερμός
(4 ώρες)
- *Ρωσική/Σοβιετική/Ρωσική εξωτερική Πολιτική*
Διδάσκων: Καθηγητής κ. Η. Θερμός
(4 ώρες)
- *Βρετανική εξωτερική Πολιτική*
Διδάσκων: Δρ. Η. Κουσκουβέλης
(2 ώρες)
- *Γαλλική εξωτερική Πολιτική*
Διδάσκων: Δρ. Η. Κουσκουβέλης
(2 ώρες)
- *Γερμανική εξωτερική Πολιτική*
Διδάσκων: Δρ. Η. Κουσκουβέλης
(4 ώρες)
- *Τρίτος Κόσμος- Αφρική*
Διδάσκων: Δρ Χρήστος Θεοδωρόπουλος
(4 ώρες)

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ. Ελληνική Διπλωματική Ιστορία

(Σύνολο διδακτικών ωρών 16)

• **Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας από το 1821-1945**

- Ο ελληνικός αλυτρωτισμός από τη σύσταση του ελληνικού κράτους ως τους Βαλκανικούς Πολέμους
- Η δεκαετία των πολέμων, 1912 - 1922
- Η Συνθήκη της Λωζάνης και η διαμόρφωση της νέας ελληνικής εξωτερικής πολιτικής
- Η Ελλάδα στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο: εμπλοκή και συνέπειες
Διδάσκοντες: Καθηγητής Κων/νος Σβολόπουλος, Δρ. Ευάνθης Χατζηβασιλείου

Β΄ Τρίμηνο

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ II

(Σύνολο διδακτικών ωρών 56)

ΕΝΟΤΗΤΑ Α. Ελληνική Εξωτερική Πολιτική: Η διαμόρφωση της Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής

(Σύνολο διδακτικών ωρών: 10)

• **Φύση, χάραξη και άσκηση της εξωτερικής πολιτικής**

- Ιδιομορφία της εξωτερικής πολιτικής
- Διάκριση μεταξύ εξωτερικής πολιτικής και διπλωματίας
- Οι διαμορφωτές της εξωτερικής πολιτικής
Διδάσκων: κ.Βύρων Θεοδωρόπουλος, Πρέσβυς ε.τ.

(2 ώρες)

• **Σχεδιασμός και παρακολούθηση του συστήματος Εξωτερικής Πολιτικής**

Διδάσκων: Αναπλ. Καθηγητής κ. Α. Μακρυδημήτρης

(2 ώρες)

• **Η αποστολή της διπλωματίας**

- Σύμβουλος της Κυβέρνησης
- Πληροφόρηση
- Προστασία ελληνικών δικαιωμάτων και συμφερόντων
- Διαπραγμάτευση
Διδάσκων: κ.Βύρων Θεοδωρόπουλος, Πρέσβυς ε.τ.

(2 ώρες)

• **Ο ρόλος της πληροφόρησης στη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής.**

Διδάσκων: κ. Κων/νος Μπίκας, Εκπρόσωπος Υπ.Εξ

(2 ώρες)

- *Η ελληνική εξωτερική πολιτική*
  - Ανασκόπηση της πορείας της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής
  - Το διεθνές σκηνικό μετά το 1945
  - Τα μεταψυχροπολεμικά θέματα

Διδάσκων: κ.Βύρων Θεοδωρόπουλος, Πρέσβυς ε.τ.

(2 ώρες)

- ΕΝΟΤΗΤΑ Β**   **Ειδικά θέματα σύγχρονης ελληνικής εξωτερικής πολιτικής**

(Σύνολο διδακτικών ωρών: 46)

- *Εισαγωγή στις Ελληνοτουρκικές σχέσεις μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο*
  - Μεταπολεμικά προβλήματα.
  - Το Κυπριακό.
  - Ο θαλάσσιος χώρος / Ο εναέριος χώρος
  - Μειονότητες

Διδάσκων: κ.Βύρων Θεοδωρόπουλος, Πρέσβυς ε.τ.

(2 ώρες)

- *Ελλάδα και σχέσεις με ΗΠΑ*
Διδάσκων: Καθηγητής κ. Η. Θερμός

(4 ώρες)

- *Ελλάδα και δυτικό αμυντικό σύστημα (ΝΑΤΟ-ΔΕΕ).*
  - Η συμβολή της Ελλάδας στη διαμόρφωση του αμυντικού συστήματος της Δύσης - ΝΑΤΟ και ΔΕΕ.
  - Οι ελληνικές αμυντικές προτεραιότητες.

Διδάσκων: Δρ Η. Κουσκουβέλης

(4 ώρες)

- *Σχέσεις με Ρωσία και Κοινοπολιτεία Ανεξαρτήτων Κρατών*

Στο πλαίσιο αυτής της θεματικής θα αναπτυχθούν οι προοπτικές των ελληνορωσικών σχέσεων, οι δυνατότητες στρατηγικών συμμαχιών, οι προοπτικές ανάπτυξης των πετρελαιοαγωγών και οι σχέσεις του Πατριαρχείου με την Αυτοκέφαλη Ρωσική Εκκλησία.

Διδάσκων: Δρ Χ. Σιώρης

(4 ώρες)

- *Η επίδραση του μειονοτικού στις Βαλκανικές διασκέψεις 1930-1934 με έμφαση στις Ελληνο-Βουλγαρικές Σχέσεις*
Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια κα Αρετή-Τούντα Φεργάδη

(2 ώρες)

• **Μειονότητες στην Ελλάδα**

- Μουσουλμανική
  - Μειονοτικές διεκδικήσεις
- Διδάσκων: Καθηγητής κ. Η. Θερμός*

(4 ώρες)

• **Οι σύγχρονες σχέσεις της Ελλάδας με τις Βαλκανικές χώρες**

Στα πλαίσια αυτής της θεματικής γίνεται συγκριτική αποτίμηση των πολυμερών πρωτοβουλιών και των διμερών σχέσεων. Εξετάζονται οι σχέσεις με Αλβανία, Βουλγαρία, Σερβία, Ρουμανία. Εξετάζεται επίσης το ζήτημα της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και οι δυνατότητες που προσφέρονται από το Διεθνές Δίκαιο για την επίλυσή του.

Διδάσκων: Δρ. Ηλίας Κουσκουβέλης

(4 ώρες)

• **Γεωπολιτική της Ορθοδοξίας**

(Το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως & τα υπόλοιπα Πατριαρχεία)

- Μελέτη του γεωπολιτικού χάρτη της Ορθόδοξης Εκκλησίας ανά τον κόσμο σήμερα
- Σχέσεις μεταξύ Εκκλησίας και Κράτους
- Σχέσεις των Ορθοδόξων Εκκλησιών μεταξύ τους
- Σχέσεις της Ορθοδοξίας μετά των άλλων Χριστιανικών Δογμάτων
- Μελλοντικές προοπτικές και ο ρόλος της Ελληνικής Ορθοδοξίας

Διδάσκων: Επίκ. Καθηγητής κ. Κ. Πάτελος

(4 ώρες)

• **Το Μεσανατολικό πρόβλημα και η Ελλάδα**

Η ενότητα αυτή αποβλέπει σε μια όσο γίνεται συνολική προσέγγιση και αποτίμηση του Μεσανατολικού προβλήματος. Προς τούτο θα χρησιμοποιηθούν οι εξής σταθερές και μεταβλητές παράμετροι του χώρου αυτού:

- Η γεωγραφία
- Ο πολιτισμός και η Θρησκεία
- Η πολιτική
- Ο διεθνής περίγυρος
- Η πολιτική των μεγάλων δυνάμεων
- Ο πολιτικός ρόλος του: Ιουδαϊσμού, Χριστιανισμού, Ισλάμ
- Η Ελλάδα και ο Μεσανατολικός χώρος: Προοπτικές

Διδάσκων: Επίκ. Καθηγητής κ. Κ. Πάτελος

(6 ώρες)

• **Ελληνοτουρκικές Σχέσεις και η νομική διάσταση του προβλήματος**

Τα νομικά προβλήματα που τίθενται από την άποψη του διεθνούς

δικαίου στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις (Η Συνθήκη της Λωζάνης, Πρόσφατα ζητήματα σε σχέση με τα Ίμια, η Τουρκική εισβολή στην Κύπρο)

Διδάσκουσα: Δρ. Μ. Τελαλιάν

(4 ώρες)

- *Ελληνική αποτρεπτική στρατηγική και ενιαίος αμυντικός χώρος*
Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής κ. Παναγιώτης Ήφαιστος

(4 ώρες)

- *Το διεθνές σύστημα σήμερα*

Εξετάζεται η μορφή της δομής του διεθνούς συστήματος. Είναι αυτό μονοπολικό ή πολυπολικό; Είναι σταθερό ή αναμένονται σημαντικές ανακαταξίες; Ποιός είναι ο ρόλος των ΗΠΑ και πώς αυτός εκδηλώνεται στις διάφορες περιοχές του κόσμου; Ποιές είναι οι σχέσεις των ΗΠΑ με τη Ρωσία, την Κίνα, την Ιαπωνία τον 3ο κόσμο;

Διδάσκων: Καθηγητής κ. Η. Θερμός

(4 ώρες)

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Διαλέξεις με αυξημένη συμμετοχή των σπουδαστών.

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Ο τρόπος εξέτασης θα γίνει αποκλειστικά με εργασίες 4000 λέξεων (περίπου 15 σελίδες τύπου A4 δακτυλογραφημένες).

Γενική Βιβλιογραφία

1. Ηλίας Κουσκουβέλης: *Διπλωματία και Στρατηγική της ΕΕ*, Παπαζήσης, 1995
2. Κουλουμπής, Θ.Α. & Wolfe J.A., *Εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις-Εξουσία και δικαιοσύνη*, Παπαζήσης, Αθήνα, Β' έκδοση, 1981,
3. Κώνστας, Δ.Κ. & Τσάκωνας, Π.Ι. (επιμέλεια), *Ελληνική εξωτερική πολιτική, Εσωτερικές και διεθνείς παράμετροι*, Αθήνα, Οδυσσεάς,
4. Πλατιάς, Αθ. Γ., *Το νέο διεθνές σύστημα, Ρεαλιστική προσέγγιση διεθνών σχέσεων*, Παπαζήσης, Αθήνα, 1995.
5. Θουκυδίδης, *Ιστορία, κατά μετάφρασιν Ελευθερίου Βενιζέλου Σμυρنيωτάκης*, Αθήνα, Τόμος Β'.
6. Κατράνης, Α. Κ., *Η διεθνής οικονομική κρίση και το χρέος του Τρίτου Κόσμου, Η διάσταση του διεθνούς δικαίου*, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1993.

7. Aron, Raymond, *Paix et guerre entre les nations*, Calmann-Levy, Paris, 5eme edition, 1962.
  8. Clausewitz, von, Karl, *De la guerre*, Editions de Minuit, Paris, 1950.
  9. George, A. L. & Smoke R., *Deterrence in American foreign policy*, Columbia University Press, N. York, 1974.
  10. Gromyko, A.A., & Ponomarev B.N. (editors), *Soviet foreign policy 1917-1980*, Progress Publishers, Moscow, 4th edition, 1981, 2 vols.
  11. Jervis, Robert, *Perception and misperception in international politics*, Princeton University Press, Princeton, N. J., 1976.
  12. Keohane, Robert O., *After Hegemony. Cooperation and discord in the world political economy*, Princeton University Press, Princeton, 1984.
  13. Keohane, Robert O., & Nye, Joseph S., *Power and interdependence*, Little & Brown, Boston, 1971.
  14. Kissinger H., *Diplomacy*, Simon & Schuster, N. York, 1994.
  15. Morgenthau, Hans, *Politics among nations*, Knopf, N. York, 5th edition, 1978.
  16. Thatcher, Margaret, *The Downing Street Years*, Harper-Collins, London, 1993.
  17. Waltz, Kenneth, *Man, the state, and war*, Columbia University Press, N. York, 1959.
  18. Waltz, Kenneth, *Theory of international politics*, Addison-Wesley, Reading, Mass., 1979.
- Wiener, Norbert, *Cybernetics*, M.I.T. Press, Cambridge, Mass., 1965.

Συμπληρωματική Βιβλιογραφία:

A. Ελληνική

1. Γιάννης Βαληνάκης, *Θέματα Διεθνών Σχέσεων*, Παρατηρητής.
2. Γιάννης Βαληνάκης *Εξωτερική Πολιτική και Εθνική Αμυνα 1974-1987*, Παρατηρητής, 1987.
3. Γιάννης Βαληνάκης, *Η Ευρωπαϊκή Πολιτική και Αμυντική Συνεργασία - Η Ελλάδα απέναντι στη Νέα Ευρωπαϊκή Αρχιτεκτονική*, Παπαζήσης, 1991
4. Θ. Βερέμης-Θ.Κουλουμπής, *Ελληνική Εξωτερική Πολιτική: Προοπτικές και Προβληματισμοί*, Σιδέρης, 1994
5. Θ. Βερέμης, *Ελληνοτουρκικές σχέσεις*, Σάκκουλας, Αθήνα, 1991

6. Χρ. Ροζάκης, *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική και οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Επιπτώσεις από την Ενταξη 1981-1986*, Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών, 1987
7. Νικολάου Γιάννης, *Ο Διάπλους των Τουρκικών Στενών κατά τις Διεθνείς Συνθήκες και την Πρακτική*, Αθήνα, Σιδέρης, 1995
8. Νικολάου Γιάννης, *Η Οργάνωση της Ασφάλειας στον Ευρωπαϊκό χώρο: Διατλαντική Συνεργασία και παράλληλες Πρωτοβουλίες*. Αθήνα. Παπαζήσης, 1995.
9. *Ελληνοτουρκικές Σχέσεις - Εκτιμήσεις, Προτάσεις, Αντιμετώπιση*, Πρακτικά συνεδρίου 1986, Αθήνα, ΕΛΙΑΜΕΠ
10. Χρίστος Ροζάκης, (επιμ.), *Το Αιγαίο και η Ελληνοτουρκική κρίση*, Αθήνα, 1979
11. Χουσεΐν Παζαρτζί - Κ. Οικονομίδη, *Το νομικό καθεστώς των ελληνικών νησιών του Αιγαίου*, Γνώση, 1989
12. Βύρων Θεοδωρόπουλος, *Οι Τούρκοι και εμείς*, Αθήνα, 1988
13. Βύρων Θεοδωρόπουλος, *Εξωτερική Πολιτική-Διπλωματία-Διπλωμάτες*, εκδ. Φυτράκη, 1990
14. Βύρων Θεοδωρόπουλος, *Ανασκόπηση της Εξωτερικής Πολιτικής της Νεότερης Ελλάδας*, Σιδέρης, 1996
15. Θανάσης Βερέμης (επιμ.), *Η Τουρκία Σήμερα*, εκδ. Παπαζήση, 1995
16. Μ. Αλεξανδράκης - Β. Θεοδωρόπουλος - Ε. Λαγάκος, *Το Κυπριακό: Μια ενδοσκόπηση*, εκδ. Ευρωεκδοτική 1987
17. Π. Ήφαιστος, *Αμερικανική εξωτερική πολιτική: από την "ιδεαλιστική αθωότητα" στο "πεπρωμένο του Έθνους*, Οδυσσέας, Αθήνα, 1994.
18. Π. Ήφαιστος, *Ευρωπαϊκή άμυνα και ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, Η Ευρώπη των πολλών ταχυτήτων και κατηγοριών κατά της ευρωπαϊκής ιδέας*, Οδυσσέας, Αθήνα, 1994.
19. Π. Ήφαιστος, & Πλατιάς, Αθ., *Ελληνική αποτρεπτική στρατηγική*, Παπαζήσης, Αθήνα, 1992.
20. Π. Ήφαιστος, & Τσαρδανίδης, Χ., *Ευρωπαϊκή άμυνα και ασφάλεια προς το 2000 και Ελληνική εξωτερική πολιτική*, Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 1992.
21. Α. Ηρακλείδης, Γ. Κωστάκος, Χρ. Φραγκονικολόπουλος, *Διεθνείς Διενέξεις, Αντιμετώπιση και επίλυση*. Αθήνα, Ι. Σιδέρης, 1994.
22. Βύρων Θεοδωρόπουλος, και άλ., *Σκέψεις και προβληματισμοί για την εξωτερική μας πολιτική*. Αθήνα, Ι. Σιδέρης, 1995.
23. Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση*, Θεμέλιο, Αθήνα, 1993.

- 24.Κ.Μ. Ιωάννου, Οικονομίδης, Κ., Ροζάκης, Χ. & Φατούρος, Α., *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Θεωρία των πηγών*, Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1988.
- 25.Δημήτρης Κώνστας, *Θεωρία και μεθοδολογία διεθνών σχέσεων*, Σάκκουλας, Αθήνα, 1983.
- 26.Γ.Κ Παπαστάμκος, *Διεθνείς οικονομικές κυρώσεις, Θεωρία και πρακτική*, Σάκκουλας, Αθήνα, 1990.
- 27.Θ.Α.Χριστοδουλίδης, *Διπλωματική ιστορία, από τη Βιέννη στις Βερσαλλίες*, Σιδέρης, Αθήνα, 1991.
- 28.Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική 1940-1945*. Εστία, 1992.

Β. Ξενόγλωσση

1. Axelrod, Robert, *The Evolution of Cooperation*, Basic Books, N. York, 1984.
2. Blainey, Geoffrey, *The causes of war*, Mac Millan, London, 1973.
3. Brzezinski, Z.K & Huntington, S.P, *Political Power: USA/USSR*, Viking, N. York, 1964.
4. Brzezinski, Z.K., *The Soviet bloc*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1971.
5. Caporaso, James A. (editor), *The elusive state: international and comparative perspectives*, Sage, Newbury Park, Calif., 1989.
6. Carr, Edward Hallett, *The Twenty-year's crisis: 1919-1939 - An introduction to the study of international relations*, MacMillan, London, 1939/1946/1962.
7. Deutsch, Karl et al.: *Political community and the north atlantic area*, Princeton University Press, Princeton, N.J., 1957.
8. De Vree, Johan, K., *Political integration: the formation of theory and its problems*, Mouton, The Hague-Paris, 1972.
9. Dougherty, J. E., & Pfaltzgraff, R.L. Jr, *Contending theories of international relations*, Harper & Row, 2nd edition, 1981.
10. Douglas Dakin, *Η ενοποίηση της Ελλάδος 1770-1923*. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
11. Gaddis, J. L., *Russia, the Soviet Union, and the United States: an interpretive history*, Wiley, N. York, 1978.
12. Gilpin, Robert, *U.S. power and the multinational corporation: the political economy of foreign direct investment*, Basic Books, N. York, 1975.
13. Gilpin, Robert, *War and change in world politics*, Cambridge University Press, Cambridge, 1981.

14. Graham, A.T., *The essence of decision: explaining the Cuban missile crisis*, Little & Brown, Boston, 1971.
15. Halperin, Morton H., *Bureaucratic politics and foreign policy*, The Brookings Institution, Washington D.C., 1974.
16. Hoffmann, Stanley, *Duties beyond borders*, Syracuse University Press, Syracuse, 1981.
17. Hoffmann, Stanley, *Contemporary theory in international relations*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, N.J., 1967.
18. Holsti, Ole R., *Crisis, escalation, war*, McGill-Queens University Press, Montreal, 1972.
19. Holsti, O.R., Siverson, R.M., & George, A.L. (editors), *Change in the international system*, Westview, Boulder, 1980.
20. Kaplan, L.S., *NATO and the United States, The enduring Alliance*, Twayne Publishers, Boston, 1988.
21. Kaplan, Morton A., *System and process in international politics*, J. Wiley, N. York, 1957.
22. Kennan, George F., *American Diplomacy, 1900-1950*, Mentor Books, N. York, 1957.
23. Kennan, George F., *Realities of American foreign policy*, Norton, N. York, 1966.
24. Keohane, Robert O. (editor), *Neorealism and its critics*, Columbia University Press, N. York, 1986.
25. Keohane, R.O., & Hoffmann, St. (editors), *The new European Community, decision-making and institutional change*, Boulder, Westview Press, 1991.
26. Kindleberger, Charles P., *Power and money: the politics of international relations*, Basic Books, N. York, 1975.
27. Kissinger, Henry, *A world restored*, Grosset & Dunlap, N. York, 1957.
28. Kissinger, Henry, *Nuclear weapons and foreign policy*, Harper & Row, N. York, 1957.
29. Kousoulas, D.G., *Power and influence, An introduction to international relations*, Brooks/Cole, Monterey, Ca., 1985.
30. Krasner, Stephen D. (editor), *International regimes*, Cornell University Press, Ithaca, 1983.
31. Lippmann, Walter, *The cold war: a study in U.S. foreign policy*, Harper Brothers, N. York, 1947.
32. Lynn-Jones, Sean M. (editor), *The cold war and after. Prospects for peace*, The M.I.T. Press, Cambridge, Mass., 1991

33. Macridis, R.C. (editor), *Foreign policy in world politics*, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, 1989.
34. North, Douglass C., *Structure and change in economic history*, Norton, N. York, 1981.
35. Nye, Joseph S., Jr., *Peace in parts: integration and conflict in regional organization*, Little & Brown, Boston, 1971.
36. Nye, Joseph S. Jr., *The making of America's Soviet policy*, Yale University Press, N. Haven, 1984.
37. Olson, Mancur, *The logic of collective action*, Harvard University Press, Cambridge, 1965.
38. Rosenau, James N., *International politics and foreign policy*, Free Press of Glencoe, N. York, 1961.
39. Snyder, Glenn H., & Diesing, Paul, *Conflict among nations: bargaining, decision-making, and system structure in international crises*, Princeton University Press, Princeton, N. J. 1977
40. Sokolovsky V.D., *Soviet military strategy*, MacDonald & Janes, London, 3rd edition, 1975.
41. Trevorton, G.F., (editor), *The shape of the new Europe*, N. York, Council of Foreign Relations Press, N. York, 1992.
41. Weber F., *The Evasive Neutral - Germany, Britain and the Quest for a Turkish Alliance in the Second World War*, University of Missouri Press, 1979

Άρθρα

1. Βαλντέν, Σ., "Οι αλλαγές στην Ανατολική Ευρώπη και οι επιπτώσεις τους στην Ελλάδα: μία πρώτη προσέγγιση", ΕΕυρΚ 8/1990.
2. Γιαλλουρίδης, Χ., "Το διεθνές σύστημα σε μετεξέλιξη", Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική, νο 21-22.
3. Θεοδωρόπουλος Χρ., "Η συνεργασία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις αναπτυσσόμενες χώρες στα πλαίσια της τέταρτης σύμβασης της Λομέ" Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική, νο 21-22.
4. Θερμός, Η., "Μορφολογία συστημικής αλλαγής: η περίπτωση των Ηνωμένων Πολιτειών στη δεκαετία του 1960", Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, Τόμος Α', τεύχος 4, 1991.
5. Θερμός, Η., "Θεωρία και τυπολογίες χαρισματικής ηγεσίας", Διαβάζω, No 276, Δεκέμβριος 1991.

6. Κώνστας, Δ.Κ, "Η μελέτη του ελληνικού συστήματος εξωτερικής πολιτικής: προς ένα υπόδειγμα έρευνας", Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική, νο 21-22.
7. Υφαντής, Κ.Η., "Οι σχέσεις Ευρωπαϊκής Κοινότητας - Ηνωμένων Πολιτειών σε μεταλλαγή: Μία επαναπροσέγγιση της θεωρίας των διεθνών σχέσεων", Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική, νο 21-22.
8. Χατζηκωνσταντίνου Κ., "Επανεξέταση των όρων ασφάλειας: οι στρατιωτικοί και μη στρατιωτικοί παράγοντες", Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική, νο 21-22.

Θέματα Εργασιών Α' τριμήνου

- Κάτω από την επήρεια ποιας επιστήμης βρίσκονται τα περισσότερα στελέχη των μηχανισμών που χαράσσουν και ασκούν την ελληνική εξωτερική πολιτική; Είναι αυτό θετικό ή αρνητικό; Τι πρέπει να γίνει στο μέλλον;
- Προσπαθείστε να προσδιορίσετε και να κατηγοριοποιήσετε με βάση τα υπάρχοντα στις διεθνείς σχέσεις μοντέλα το σύγχρονο διεθνές σύστημα. Ποιές είναι οι τάσεις που διαγράφονται;
- Καταρρίψατε την έννοια του "εθνικού συμφέροντος" στην ελληνική εξωτερική πολιτική.
- Υπάρχει σύγκρουση μεταξύ αμερικάνικης και γερμανικής εξωτερικής πολιτικής;
- Γιατί οι σύγχρονοι γερμανοί πολιτικοί επιμένουν να είναι η Γερμανία σταθερά αγκυροβολημένη στην Ευρώπη;
- Υπάρχει συνέχεια στη Ρωσική εξωτερική πολιτική στον Καύκασο σε σχέση με αυτήν ΕΣΣΔ;
- Υπάρχει συνέχεια στη Ρωσική εξωτερική πολιτική στα Βαλκάνια σε σχέση με αυτήν της ΕΣΣΔ;
- Αίτια της Αμερικανικής παρέμβασης στα Βαλκάνια (1991 - 96).
- Ο ρόλος των ΗΠΑ στον Ειρηνικό.
- Η έννοια των συγκρούσεων χαμηλής έντασης.
- Εκτιμήσατε το βαθμό/ένταση της αλληλεξάρτησης Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Κατά πόσο είναι "γκωλική" η Γαλλική εξωτερική πολιτική επί Mitterrand και Chirac;
- Το κίνημα των αδεσμεύτων σήμερα.

Θέματα Εργασιών Β' Τριμήνου

- Υπάρχει ή υπήρξε μουσουλμανικό τόξο στα Βαλκάνια;
- Υπάρχει σκοπιμότητα δημιουργίας ορθόδοξου τόξου;

- Είναι σκόπιμη και βιώσιμη η συμμαχία Ελλάδας-Σερβίας;
  - Ποιές οι προοπτικές ή πιθανότητες διάσπασης του σύγχρονου Τουρκικού κράτους;
  - Ποιά τα λάθη της Ελληνικής πολιτείας στη διαχείριση των μειονοτήτων στην Ελλάδα;
  - Υπάρχει η απαραίτητη συνεργασία μεταξύ Ελληνικής Πολιτείας και Πατριαρχείων;
  - Ήταν τελικά χρήσιμη η ελληνική φιλοαραβική πολιτική της δεκαετίας του 1980;
  - Ποιά η σημασία της Ελληνικής διαμεσολάβησης του 1993 και της διάσκεψης για το Γιουγκοσλαβικό;
  - Έπρεπε η Ελλάδα να αναγνωρίσει τα Σκόπια ως Σλαβομακεδονία μετά το Γκιμαρές και τι πρέπει να κάνει σήμερα;
  - Πρέπει η Ελλάδα να ακολουθήσει πολιτική διαλόγου με την Τουρκία σήμερα;
  - Ποιά τα ισχυρά και ποιά τα αδύνατα σημεία της Ελληνικής Αποτρεπτικής Πολιτικής;
- Ποιές οι πιθανότητες της Ελλάδας να πετύχει στα πλαίσια της Διακυβερνητικής τη διασφάλιση των συνόρων και τη ρήτρα αμοιβαίας αλληλεγγύης;
- Η Ναυσιπλοία στα Στενά του Βοσπόρου και των Δαρδανελλίων στη δεκαετία του '90 - Οι νέες αγορές του ρωσικού νότου και ο ελληνικός αφοπλισμός
  - Η Διπλωματία των Αγώνων και η Στρατηγική των Πετρελαίων - Η ελληνοτουρκική αντιπαράθεση για τα ρωσικά πετρέλαια.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Διεθνές Δίκαιο I & II

1. Υπεύθυνος Μαθήματος: *Κων/νος Οικονομίδης,
Καθηγητής Παντείου Παν/μίου, Επίτιμος
Ειδικός Νομικός Σύμβουλος ΥΠΕΞ*

Συνδιδάσκοντες: *Άγγελος Γιόκαρης,
Αναπλ. Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών*

*Αντώνης Μπρεδήμας,
Αναπλ. Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών*

*Θεόδωρος Χαλκιάπουλος,
Επίτιμος Ειδικός Νομικός Σύμβουλος
Νομικής Υπηρεσίας ΥΠΕΞ*

*Βασίλης Πατρώνας
Ειδικός Νομικός Σύμβουλος Β΄ ΥΠΕΞ*

*Φανή Δασκαλοπούλου-Λιβαδά,
Ειδικός Νομικός Σύμβουλος Β΄ ΥΠΕΞ*

*Μαρία Τελαλιάν,
Βοηθός Νομικός Σύμβουλος ΥΠΕΞ*

*Μανώλης Ιωάννου,
Λέκτορας Παντείου Παν/μίου*

*Ζηνοβία Σταυρίδη,
Νομικός Συνεργάτης ΥΠΕΞ*

*Σύνολο διδακτικών ωρών:
26 στο α΄ τρίμηνο
24 στο β΄ τρίμηνο*

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Σκοπός του μαθήματος είναι ο εφοδιασμός των σπουδαστών με τις αναγκαίες για τον ρόλο τους ως διπλωμάτες γνώσεις, σχετικά με τη θεσμική οργάνωση της διεθνούς κοινότητας και τους κανόνες συμπεριφοράς, τις αξίες και τις αρχές που διέπουν τις διεθνείς σχέσεις.

3. Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ I

(Σύνολο διδακτικών ωρών 26)

Α΄ Τρίμηνο

ΕΝΟΤΗΤΑ Α.*(12 ώρες)*

- Βασικές έννοιες του Διεθνούς Δικαίου (Ορισμοί του Διεθνούς Δικαίου, υποκείμενα Διεθνούς Δικαίου, πηγές Διεθνούς Δικαίου, ο θεσμός της αναγνώρισης και της ετεροδικίας).
- Στοιχεία Δικαίου των αλλοδαπών
- Στοιχεία Διεθνούς ποινικού δικαίου και ειρηνικής επίλυσης των διεθνών διαφορών.

*Διδάσκοντες: Κ. Οικονομίδης
Β. Πατρώνας
Φ. Λιβαδά*

ΕΝΟΤΗΤΑ Β.*(4 ώρες)*

- Διεθνείς Οργανισμοί με έμφαση στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών
Διδάσκων: Μ. Ιωάννου

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ.*(6 ώρες)*

- Διεθνές Αεροπορικό Δίκαιο (με έμφαση στο νομικό καθεστώς του εναερίου χώρου και στοιχεία του διεθνούς δικαίου του διαστήματος)
    - Ορισμός, αντικείμενο και περιεχόμενο του Διεθνούς Αεροπορικού Δικαίου
    - Ορισμός και νομικό καθεστώς αεροσκαφών
    - Διεθνές θεσμικό πλαίσιο εναερίου κυκλοφορίας
    - Διεθνές νομικό καθεστώς εναερίου χώρου
    - Περιοχές Πληροφόρησης Πτήσεων (FIRs)
    - Στρατιωτικές χρήσεις του εναερίου χώρου. Όροι και περιορισμοί διεξαγωγής αεροναυτικών ασκήσεων
    - Χρήση του εναερίου χώρου για τις ραδιοτηλεπικοινωνίες και ΜΜΕ
    - Νομικό καθεστώς διαστήματος. Ειρηνικές - στρατιωτικές χρήσεις
- Διδάσκων: Αναπλ. Καθηγητής Α. Γιοκάρης*

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ.*(4 ώρες)*

- Δίκαιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Μειονοτήτων
Διδάσκων: κα Μ. Τελαλιάν

ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ II*(Σύνολο διδακτικών ωρών 24)***B' Τρίμηνο****Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:****ΕΝΟΤΗΤΑ Α.***(10 ώρες)*

- Δίκαιο της θάλασσας με έμφαση σε ελληνοτουρκικά ζητήματα
  - Βασικές αρχές του δικαίου της θάλασσας
  - Τα υπέρ και τα κατά από τη νέα σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας για την Ελλάδα.

*Διδάσκοντες: Κ. Οικονομίδης
Θ. Χαλκιάπουλος*

ΕΝΟΤΗΤΑ Β.*(8 ώρες)*

Διπλωματικό και Προξενικό Δίκαιο

*Διδάσκοντες: Κ. Οικονομίδης
Ζ. Σταυρίδη*

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ.*(6 ώρες)*

- Αυτοδιάθεση των λαών και ειδικά θέματα Διεθνών Οικονομικών Οργανισμών (π.χ. GATT, Παγκόσμια Τράπεζα, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο κλπ).

Διδάσκων: Α. Μπρεδήμας

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Διαλέξεις με συζήτηση με τους σπουδαστές

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Ο τρόπος εξέτασης των σπουδαστών θα γίνει με γραπτές εξετάσεις

Γενική Βιβλιογραφία:

1. Ιωάννου, Κ. Οικονομίδη, Χ. Ροζάκη, Α. Φατούρου, "Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο - Θεωρία των Πηγών", εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 1989
2. Οικονομίδης, Κ. "Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο", εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 1989

Ειδική Βιβλιογραφία κατά ενότητα:

- *Διεθνείς Οργανισμοί με έμφαση στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών*

1. Παπακώστα: "Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών", Αθήνα 1979
2. Α. Μπρεδήμα: "Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών", Αθήνα 1989
3. E. Luard: "The United Nations : How it works and what it does" 2nd ed. MacMillan, 1994
4. R. Baehr and L. Gordenker: "The United Nations in the 1990s" 2nd ed. MacMillan, 1994
5. Enbere - Peterson : "The United Nations and Political Intervention in International Economic Progress", Copenhagen, 1982
6. Renninger: "The Future Role of the U. N. in an independent World" Dordrecht, 1989
7. J. P. Cot, "La Charte des Nations Unies", Paris 1985

• ***Δίκαιο του Αέρος και του Διαστήματος***

1. Άλκη Β. Ν., Παπακώστα, "Διεθνές Δίκαιο του ατμοσφαιρικού και του εξωατμοσφαιρικού διαστήματος", εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1990
2. Χρ. Σαζανίδη, "Ελλάδα - Τουρκία - NATO και ο εναέριος χώρος του Αιγαίου", Θεσ/νίκη 1987
3. Π.Γ. Φαρμακόπουλου, "Το νομικό καθεστώς του εναέριου χώρου", Αθήνα 1947
4. Αγγ. Γιόκαρη, "Εισαγωγή στο Διεθνές Δίκαιο του αέρος και του διαστήματος", εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1984
5. Αγγ. Γιόκαρη, "Οι δικαιοδοσίες του παράκτιου κράτους στον εναέριο χώρο, εθνικό και διεθνή", εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1991
6. Αντ. Αντάπαση-Αγγ. Γιόκαρη, "Κώδικας Αεροπορικού Δικαίου", εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1995
7. Γρηγ. Τζανέτου, "Η στρατικοποίηση του διαστήματος σε σχέση με το δικαίωμα άμυνας", Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1995

• ***Δίκαιο της θάλασσας με έμφαση σε ελληνοτουρκικά ζητήματα***

1. Οικονομίδη Κ. "Βασικές ρυθμίσεις του νέου Δικαίου της Θάλασσας" στο περιοδικό Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική. τ.Θ΄ 1985, (σελ. 171 επ.)
2. Χαλκιάπουλος Θ. "Επιπτώσεις του νέου Διεθνούς Δικαίου στο χώρο του Αιγαίου". Συνοπτικές σημειώσεις. Αθήνα: Φεβ. 1993

• ***Διπλωματικό και Προξενικό Δίκαιο***

Οικονομίδη Κ. Εισαγωγή στο Διπλωματικό και Προξενικό Δίκαιο: Τα όργανα του Κράτους στις διεθνείς σχέσεις. Εκδόσεις Α. Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή 1991

• ***Αυτοδιάθεση των λαών και ειδικά θέματα Διεθνών Οικονομικών Οργανισμών.***

Μπρεδήμα Αντώνη "Αυτοδιάθεση λαών και απόσχιση κράτους στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών" στο Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική. τ. 12 (σελ 104-147).

ΠΟΛΙΤΙΚΑ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Συγκριτική Ανάλυση Πολιτικών Συστημάτων I & II

Α΄ & Β΄ Τρίμηνο

1. Υπεύθυνος Μαθήματος: *Δρ. Κλεομένης Κουτσούκης,
Αν. Καθηγητής Παντείου Παν/μίου
Δ/ντής Ελλ. Κέντρου Πολιτικών Ερευνών*

*Σύνολο διδακτικών ωρών: 26 α΄ τρίμηνο
28 β΄ τρίμηνο*

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην συγκριτική ανάλυση των πολιτικών συστημάτων. Το μάθημα στοχεύει ειδικότερα στην εξοικείωση του σπουδαστή με τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της συγκριτικής ανάλυσης καθώς και ένα ενδεικτικό αριθμό πολιτικών συστημάτων του ανεπτυγμένου Βορρά και του αναπτυσσόμενου Νότου. Για τον σκοπό αυτό θα εξετασθούν διάφορα θεωρητικά και εμπειρικά μοντέλλα προσέγγισης που χρησιμοποιούνται στη συγκριτική ανάλυση με έμφαση στις σημαντικότερες προσεγγίσεις τις αναλυτικές έννοιες και τα μεθοδολογικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται περισσότερο. Στο πλαίσιο αυτό θα εξετασθεί ένας αντιπροσωπευτικός αριθμός κοινοβουλευτικών συστημάτων δυτικού τύπου (Ευρώπη - Η.Π.Α.) αλλά και πολιτικά μορφώματα των αναπτυσσόμενων χωρών (Λ. Αμερική, Ασία, Αφρική).

3. Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

ΕΝΟΤΗΤΑ Α:

Συγκριτική Πολιτική Ανάλυση (2 ώρες)

- Το θεωρητικό πλαίσιο: βασικές έννοιες
- Προβλήματα και πλάνες στη συγκριτική ανάλυση

Προσεγγίσεις συγκριτικής πολιτική ανάλυσης (4 ώρες)

- Συστημική-δομολειτουργική προσέγγιση
- Η ιστορικοσυγκριτική
- Η Κοινωνικοοικονομική
- Τεκμηρίωση εμπειρικών ερευνών (ενδεικτικές περιπτώσεις)
- Πολιτική Ανάπτυξη και Κοινωνικός μετασχηματισμός (Η περίπτωση της Ελλάδος)
- Κρίσεις πολιτικής ανάπτυξης

Η πολιτική Κουλτούρα (4 ώρες)

- **Πρότυπα Πολιτικών Συστημάτων (8 ώρες)**
- Ευρώπη-Β. Αμερική-Ιαπωνία
- Ασία-Αφρική-Λ. Αμερική
- Τυπολογίες: Χαρακτηριστικά-ιδιαιτερότητες

ΕΝΟΤΗΤΑ Β:**Πολιτική Ηγεσία (8 ώρες)**

- Διευθυντικές ομάδες
- Πρότυπα στρατολόγησης
- Η ηγετική προσωπικότητα: Τυπολογίες
- Συμπεριφορά και ανάλυση ηγετικής προσωπικότητας: μοντέλλα

Πολιτικοί Θεσμοί (10 ώρες)

- Εκλογικό Σώμα
- Κοινοβούλιο
- Εκτελεστική Εξουσία
- Πολιτικά Κόμματα
- Ομάδες Πίεσης

Κοινωνία - Πολιτική - Επικοινωνίες (10)

- Εκκλησία
- Στρατός
- Γραφειοκρατία
- ΜΜΕ

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Η διδασκαλία του μαθήματος θα ξεκινήσει με διαλέξεις και βαθμιαία θα προσλάβει σεμιναριακή μορφή με την έννοια ότι, μετά από ορισμένα μαθήματα, θα γίνονται παρουσιάσεις - εισηγήσεις από τους συμμετέχοντες βασισμένες σε εργασίες που θα αναλάβουν να κάνουν οι σπουδαστές. Τα θέματα των παρουσιάσεων θα επιλεγούν σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα.

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Ο τρόπος εξέτασης των σπουδαστών βασίζεται σε συνδυασμό γραπτών εξετάσεων (70%) και γραπτών εργασιών (30%). Στην περίπτωση αυτή οι εργασίες θα έχουν εύρος 2.500 λέξεις (8 περίπου δακτυλογραφημένες σελίδες τύπου Α4).

Βασική Βιβλιογραφία:

1. Κλ. Κουτσούκη, "Συγκριτική Πολιτική Ηγεσία: Θεωρία-Εμπειρική Έρευνα και Συγκριτική Ανάλυση του Πολιτικού Προσωπικού". Αθήνα: Εκδόσεις Αναστασίου, 1990.
2. Dahl R., "Σύγχρονη Πολιτική Ανάλυση", Εκδ. Παπαζήση

3. Macridis R., “Σύγχρονα Πολιτικά Συστήματα”, Εκδ. Παπαζήση
4. Meny Ives, “Συγκριτική Πολιτική: Οι Δημοκρατίες Γαλλία, Γερμανία, ΗΠΑ, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία”, Εκδ. Παπαζήση
5. Κουτσούκης Κλ., “Η πολιτική και κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη στην Ελλάδα”, Εκδ. Αναστασίου

Συμπληρωματική Βιβλιογραφία

1. Aberbah J.- Putnam R. - Rockman B., *Bureaucrats and politicians in Western Democracies*, Harvard Univ. Press
2. Blondel J. *Comparative Government*, Ph. Allan Pub.
3. Crew R., *Crisis of Political Development in Europe and USA*, Princeton Univ. Press
4. Derbyshire D.J. , *World Political Systems*, Chambers
5. Dogan M. and Pelassy D., *How to compare nations*, Chatham House Publ.
6. Rustow D. and Erickson K., *Comparative Political Dynamics*, Harper Collins Pub.
7. Domhoff G.W., *Who rules American now?*, Simon & Shuster
8. Dye T. and Zeigler, *The irony of Democracy*, Duxbury Press
9. Kennedy P., *Προετοιμασία για τον 21ο αιώνα*, Εκδ. Λιβάνη
10. Merritt R., *Systematic approaches to comparative politics*, MacNally
11. Meyer L., *Comparative political enquiry*, Dorsey Press
12. Moore B., *Κοινωνικές ρίζες της δικτατορίας και δημοκρατίας*, Κάλβος
13. Peppe F., *Η νέα διεθνής τάξη*, Εκδόσεις Λιβάνη
14. Prewitt K., Stone A., *The ruling elites: Elite theory, power and American democracy*, Harper Pub.
15. Roelofs H.M., *The poverty of American politics*, Temple Univ. Press.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Εργαστήρι ανάπτυξης δεξιοτήτων που σχετίζονται με το ρόλο του Ακολουθού Τύπου

Α' Τρίμηνο

1. Υπεύθυνος Μαθήματος: *κ. Βασίλης Καραβασίλης,
Υπεύθυνος Τμήματος Σχεδιασμού
και Εφαρμογής στη Δ/ση Υπηρεσιών
Εξωτερικού του Υπ. Τύπου & ΜΜΕ*

Συνδιδάσκων: *κ. Βασίλης Δασκαλόπουλος,
Σύμβουλος Υπ. Τύπου & ΜΜΕ*

Σύνολο διδακτικών ωρών: 26 ώρες

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

Οι γνώσεις που αποκτώνται στο πλαίσιο της θεωρητικής εκπαίδευσης είναι γεγονός ότι βελτιώνουν την υποδομή του/της Ακολουθού Τύπου και εγκαθιστούν κριτήρια προσέγγισης των πρακτικών προβλημάτων, απλών και σύνθετων, της καθημερινής επαγγελματικής δραστηριότητας. Ωστόσο, η καθημερινή εργασία και δραστηριότητα είτε ως "ρουτίνα" είτε ως στοχαστική ενασχόληση που εμπλέκει την κριτική θεώρησή της στο χρόνο και το χώρο απαιτεί - πέραν των γνώσεων - ανάπτυξη και καλλιέργεια προσωπικών δεξιοτήτων (skills development). Οι δεξιότητες αυτές απαιτούν άσκηση και συνεχή εξέταση και επανεξέταση διαδικασιών, οργανωτικών μεθόδων, διαχείρισης ανθρώπων και πραγμάτων, ανθρώπινων σχέσεων και συμπεριφοράς, αξιολογήσεις και δράσεις παντός είδους.

 Κατά συνέπεια σκοπός του μαθήματος είναι:

- να περιγράψει το "περιβάλλον" μέσα στο οποίο ο/η Ακόλουθος Τύπου καλείται να επιτελέσει τα καθήκοντά του/της,
- να αναλύσει τις βασικές συντεταγμένες του περιβάλλοντος αυτού,
- να τονίσει τη σημασία διαμόρφωσης μιας δημόσιας επαγγελματικής ηθικής και συμπεριφοράς,
- να αναδείξει το ρόλο και τη σημασία της προσωπικότητας μέσα στο "περιβάλλον" και
- να μεταδώσει μεθόδους, πρακτικές, κριτήρια αξιολόγησης, στάσεις, συμπεριφοράς, τεχνικές κ.λ.π., τα *εργαλεία* δηλαδή της απαιτούμενης πολυσύνθετης δουλειάς του/της Ακολουθού Τύπου.

3. Σύντομη Περιγραφή του περιεχομένου του εργαστηρίου:

- A. Γραφεία Τύπου και Πληροφοριών Εξωτερικού (ΓΤΕ) (Διεθνείς Δημόσιες Σχέσεις του Κράτους - Το αλλοδαπό “κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον”)
- B. Οργάνωση - ρόλος - αποστολή - αρμοδιότητες ΓΤΕ (Σχέσεις με την Κεντρική Υπηρεσία)
- Γ. Συνεντεύξεις Τύπου - επίσημες επισκέψεις - κέντρα τύπου - (Ευρωπαϊκή Διάσταση)
- Δ. Ο ρόλος των Ακολούθων Τύπου (Πρόσβαση στα MEDIA - δημοσιογράφοι, θεσμοί -οργάνωση - συνήθειες, στίλ, τεχνικές προσεγγίσης συζήτησης κ.τ.λ.)
- Ε. Αναζήτηση της πληροφορίας - (πηγές και εκμετάλλευση)
- ΣΤ. Συγκέντρωση και ανάλυση της πληροφορίας (Εφημερίδες, Περιοδικά, Ειδικά Έντυπα, Ραδιόφωνο, Τηλεόραση)
- Z. Ανάλυση και αξιολόγηση της πληροφορίας (προσεγγίσεις - γλώσσα, ύφος, διατύπωση, αποχρώσεις, πλαίσιο, αλληλουχία, αντιφάσεις, αντιθέσεις, συνέχεια - ασυνέχεια - παράγοντες)
- H. Επιλογή και μεταβίβαση της πληροφορίας
- Θ. Ανασκευή δυσμενών δημοσιευμάτων, εκπομπών κ.τ.λ. - ανακοινώσεις τύπου
- I. Επισκοπήσεις και εκθέσεις (Reports)
- ΙΑ. Πολιτική διαφήμιση

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Η διδασκαλία θα είναι συνδυασμός σύντομης διάλεξης, συζήτηση με τους σπουδαστές και πρακτικής άσκησης.

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Γραπτή εξέταση με επίκεντρο τη διαπίστωση της αναλυτικής, συνθετικής και κριτικής ικανότητας του/της Ακολούθου στην επιλογή και αξιολόγηση της “πληροφορίας” και στους τρόπους παρέμβασης στο χώρο των media.

Εργαστήρι ανάπτυξης προσωπικών δεξιοτήτων οργανωσιακής συμπεριφοράς

Β' Τρίμηνο

1. Υπεύθυνος Μαθήματος: *Δρ. Λεωνίδα Χυτήρης,
Επικ. Καθηγητής Παν/μίου Πειραιώς*

Συνδιδάσκουσα: *Δρ. Ζωή Δημητριάδη,
Επικ. Καθηγήτρια Παν/μίου Πειραιώς*

Σύνολο διδακτικών ωρών 26

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Στόχος του εργαστηρίου είναι αφενός μεν η ενημερότητα των σπουδαστών για τους παράγοντες που επηρεάζουν και καθορίζουν τη συμπεριφορά των ανθρώπων και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους στις Οργανώσεις, αφετέρου δε η ανάπτυξη σ' αυτούς δεξιοτήτων συνεργασίας και επικοινωνίας με άλλους ανθρώπους προκειμένου να διοικούν αποτελεσματικά τον εργασιακό τους χώρο και να διαχειρίζονται αποδοτικά το χρόνο τους.

3. Σύντομη Περιγραφή του περιεχομένου του εργαστηρίου:

ΕΝΟΤΗΤΑ Α:

(16 ώρες)

- Έννοια, Φύση και διαδικασίες επικοινωνίας
(2 ώρες θεωρία και 2 ώρες μελέτη περίπτωσης και ερωτηματολόγιο διαπίστωσης διαπροσωπικού στιλ επικοινωνίας)
- Ακρόαση
(2 ώρες μελέτη περίπτωσης και ερωτηματολόγιο διαπίστωσης ακρόασης)
- Επικοινωνία Σώματος (μη λεκτική επικοινωνία) & Διαπολιτισμική Επικοινωνία σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο
(2 ώρες θεωρία και 2 ώρες μελέτη περίπτωσης)
- Υποκίνηση και Ηγεσία
(2 ώρες θεωρία και 2 ώρες ερωτηματολόγιο διαπίστωσης δεξιοτήτων υποκίνησης και ηγεσίας)
- Προβλήματα και Στρατηγικές Αποτελεσματικής Επικοινωνίας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο
(2 ώρες)

ΕΝΟΤΗΤΑ Β:*(6 ώρες)***Διευθέτηση Διαπροσωπικών και Διομαδικών Συγκρούσεων**

- Πηγές και Αίτια Συγκρούσεων
- Τύποι Συγκρούσεων
- Θετικές και Αρνητικές Επιπτώσεις Συγκρούσεων
- Μοντέλο διάγνωση συγκρούσεων
- Συγκρούσεις Ρόλων
- Διαπροσωπικές Συγκρούσεις
- Τρόποι διευθέτησης διαπροσωπικών συγκρούσεων
- Συγκρούσεις ομάδων
- Βήματα διευθέτησης συγκρούσεων μεταξύ ομάδων

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ:*(4 ώρες)***Διαχείριση Χρόνου (Time Management)****4. Εκπαιδευτικές Μεθοδολογίες που θα χρησιμοποιηθούν στο εργαστήριο:**

Το εργαστήριο θα συνδυάζει: θεωρητική κατάρτιση σε θέματα οργανωσιακής συμπεριφοράς, διάγνωση προσωπικών χαρακτηριστικών και συμπεριφορών με κατάλληλα εργαλεία (π.χ ερωτηματολόγια) και ανάλυση περιπτώσεων (case studies).

5. Τρόπος εξέτασης:

Ο τρόπος εξέτασης των σπουδαστών θα γίνει με γραπτές εξετάσεις

Βασική Βιβλιογραφία:

1. Χυτήρης Λεωνίδας, (1994) “ Οργανωσιακή Συμπεριφορά: Η Ανθρώπινη Συμπεριφορά σε Οργανισμούς και Επιχειρήσεις”, INTERBOOKS Αθήνα.
2. Bovee, C.L. and Thill, J.V (1992) “Business Communication Today. McGraw Hill.
3. Driskill, L. et al (1992) “Business and Managerial Communication”, Dryden Press.
4. Huseman, R. et al (1991) “Business Communication”, Dryden Press.
5. Ober, S. (1992) “Contemporary Business Communication. Houghton Mufflin.
6. Pease A. (1992) “Επικοινωνία Σώματος”.

Εργαστήρι Πληροφορικής I & II

1. Υπεύθυνος Μαθήματος: *Ανδρέας Μακρής,*
Δρ. Επιχειρησιακής Έρευνας Ε.Μ.Π.
Αν/τής Δ/ντής ΕΣΔΔ

Συνιδιάσκοντες: *κ. Σπύρος Δεμαρίας,*
Μαθηματικός - Πληροφορικός

*Σύνολο διδακτικών ωρών: 26 στο α' τρίμηνο
28 στο β' τρίμηνο*

2. Αντικειμενικός σκοπός και στόχοι του μαθήματος:

☞ Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει στους εκπαιδευομένους τις βάσεις αλλά και ειδικές γνώσεις για τη χρήση της πληροφορικής στο πεδίο δραστηριοτήτων του Ακόλουθου Τύπου. Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση του σπουδαστή με τη χρήση δικτύων, με το INTERNET και με εφαρμογές αυτοματισμού γραφείου, ώστε να είναι σε θέση να συντάσσει γρήγορα αναφορές, επιστολές ενημέρωσης πολλαπλών αποδεκτών και γενικά να διαχειρίζεται την πληροφορία μέσα από κείμενα, λογιστικά φύλλα ή βάσεις δεδομένων.

3. Σύντομη Περιγραφή των ενοτήτων του μαθήματος:

Α' Τρίμηνο

A. Λειτουργικό Περιβάλλον WINDOWS (6 ώρες)

- Αρχές λειτουργίας και χρήσης του περιβάλλοντος WINDOWS (3.11)
- Προχωρημένη διαχείριση αρχείων
- Διαχείριση εκτυπώσεων

B. Προχωρημένη επεξεργασία κειμένου στο περιβάλλον WINDOWS (20 ώρες)

- Επανάληψη των βασικών δυνατοτήτων του κειμενογράφου. Δημιουργία απλών εγγράφων
- Μορφοποίηση κειμένου με χρήση styles
- Μορφοποίηση κειμένου με χρήση προτύπων (Templates). Δημιουργία προτύπων επιστολών, εγγράφων, ανακοινώσεων, σχετικών με την ειδικότητα του σπουδαστή.

- Επικοινωνία εγγράφων κειμένου με λογιστικά φύλλα και βάσεις δεδομένων (Mail Merge, Object Linking and Embedding). Δημιουργία επιστολής με πολλαπλούς αποδέκτες, τα στοιχεία των οποίων θα προέρχονται από βάση δεδομένων. Δημιουργία αναφοράς, η οποία θα περιέχει πίνακες και διαγράμματα που θα προέρχονται από λογιστικά φύλλα.
- Δημιουργία φορμών (forms). Δημιουργία ερωτηματολογίων
- Αποστολή εγγράφου με FAX μέσα από το περιβάλλον Windows.

Β' Τρίμηνο

A. Συνέχεια επεξεργασίας κειμένου στο περιβάλλον WINDOWS (4 ώρες)

B. Τοπικά Δίκτυα Η/Υ

(12 ώρες)

- Server Based και Peer to peer δίκτυα - βασικές αρχές
- Εργασία σε τοπικό δίκτυο.Εργαλεία των χρηστών στο περιβάλλον DOS-WINDOWS
- Βασικές διαδικασίες διαχείρισης του δικτύου.Η πλευρά του διαχειριστή.

Γ. Επικοινωνία μέσω Η/Υ - Δίκτυα WAN (INTERNET)

(12 ώρες)

- Επικοινωνία απομακρυσμένων Η/Υ - Τηλεπικοινωνίες στην πληροφορική
- Το δίκτυο INTERNET-Βασικές δυνατότητες των χρηστών του World Wide Web
- Αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών - μεταφορά πληροφορίας και e-mail
- Στήσιμο Home Page στο Web

4. Τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος:

Το μάθημα θα διεξαχθεί με τη μορφή εργαστηρίου. Στο εργαστήριο θα μελετηθούν οι ειδικές εφαρμογές της πληροφορικής στο πεδίο δραστηριοτήτων των Ακολουθών Τύπου, πάνω στις οποίες θα πραγματοποιηθεί και η πρακτική εξάσκηση των εκπαιδευομένων.

5. Τρόπος εξέτασης του μαθήματος:

Η εξέταση του μαθήματος θα γίνει με εργασίες. Οι εργασίες θα αποτελούν εφαρμογή των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Γενική Βιβλιογραφία:

1. "Ο Οδηγός της Microsoft για τα Windows 3.1.", Microsoft Press
  2. "Inside Word for Windows 6", Bill Camarda, New Riders Publishing
  3. "Ο Οδηγός της Microsoft για το Word 6.0", Microsoft Press
  4. "Το Word 6.0 βήμα βήμα", Microsoft Press
  5. "Δίκτυα Υπολογιστών", A.S. Tanenbaum, Prentice Hall
  6. "Netware Server Handbook", Liebing & Neff, McGraw Hill
  7. "Netware Training Guide:Managing Netware Systems", D. NiederMiller, New Riders Publishing
  8. "The Internet Guide", McGraw Hill
- Περιοδικός Τύπος
  - BYTE (μηνιαίο)
  - PC MAGAZINE (μηνιαίο)
  - RAM (μηνιαίο)
  - Computer ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (μηνιαίο)
  - Ο Κόσμος του Internet (μηνιαίο)
  - Internet Advisor (μηνιαίο)

ΚΥΚΛΟΣ
ΕΙΔΙΚΩΝ
ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

Α΄ Τρίμηνο
----

1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ "ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΡΑΠΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ (Reports) ΒΑΣΕΙ "DOSSIER"
--

Διδάσκουσα: *Βασιλική Κολουβά*

Απόφοιτος της Ecole Nationale d' Administration (E.N.A) της Γαλλίας

Διάρκεια σεμιναρίου: 2ημέρεςΧ3 ώρες=6 ώρες

Τα στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης στα οποία συγκαταλέγονται και οι ακόλουθοι τύπου καλούνται συχνά να συντάξουν ορισμένα κείμενα, όπως μια έκθεση, ένα υπόμνημα, τα οποία είναι απαραίτητα για τη λήψη των αποφάσεων. Τα κείμενα αυτά στηρίζονται στην επεξεργασία ενός συγκεκριμένου υλικού τεκμηρίωσης, μιας βάσης πληροφοριακών δεδομένων, που πρέπει να καλύπτει το θεματικό πεδίο του κειμένου. Το στέλεχος της Διοίκησης πρέπει να διαθέτει την ικανότητα να αναλύει και να συνθέτει με οργανωμένη σκέψη. Απαραίτητη προϋπόθεση γι' αυτό αποτελεί η γνώση της απαιτούμενης μεθοδολογίας. Το σεμινάριο αυτό έχει ως αντικείμενο την ανάλυση της διαδικασίας σύνταξης τέτοιων κειμένων, την μεθοδολογία που απαιτείται και τη διατύπωση γενικών κανόνων και οδηγιών.

Στόχος του σεμιναρίου είναι:

- Να αποσαφηνίσει τη φύση των κειμένων
- Να προσδιορίσει τον χαρακτήρα της διαδικασίας της σύνταξης ενός κειμένου βάσει dossier
- Να εξηγήσει την προσέγγιση ενός dossier
- Να αναζητήσει τα διάφορα στάδια σύνταξης
- Να διατυπώσει γενικούς κανόνες

Η διάρθρωση του σεμιναρίου έχει ως εξής:

1η ημέρα: (3 ώρες)

1. Γενική παρουσίαση της μεθοδολογίας:

α. Περιγραφή και προσδιορισμός της διαδικασίας σύνταξης

- αποσαφήνιση του χαρακτήρα και της φύσης τέτοιων κειμένων
- η σημασία του υλικού τεκμηρίωσης και οι μορφές του
- η ανάγνωση του dossier

β. Σύλληψη του κειμένου:

- κατάταξη των δεδομένων-στοιχείων
- ιεράρχηση των ερωτημάτων
- κατάρτιση πλάνου

γ. Σύνταξη του κειμένου

- έκταση
- παρουσίαση
- ύφος-style
- χρήση των εγγράφων του dossier μέσα στο κείμενο

2. Παρουσίαση και σχολιασμός ενός παραδείγματος

Στο τέλος της πρώτης ημέρας θα δοθεί φάκελος στους σπουδαστές, βάσει του οποίου θα κληθούν να συντάξουν ένα υπόμνημα προς τον Υπουργό. Ανάμεσα στην πρώτη και τη δεύτερη ημέρα θα δοθεί χρόνος 3 εβδομάδων προκειμένου να προβούν σε ομάδες στην επεξεργασία και στη σύνταξη του υπομνήματος.

2η ημέρα (3 ώρες)

- Διόρθωση των υπομνημάτων (reports) σε ολομέλεια του τμήματος
- Συμπεράσματα

2. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ - ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

Το σεμινάριο αυτό είναι εργαστηριακό και συνδυάζει θεωρία της διεθνούς πρακτικής στον τρόπο λήψης αποφάσεων και στις διεθνείς διαπραγματεύσεις, καθώς και πρακτικές εφαρμογές, όπως ομαδική μελέτη πραγματικών προβλημάτων των διεθνών σχέσεων (case studies) και παίγνια (role play) τεχνικών διαπραγμάτευσης.

Διδάσκων: Δρ. Ηλίας Κουσκουβέλης

Διάρκεια σεμιναρίου: 5 ημέρες Χ 4 ώρες & 1 ημέρα Χ 2 ώρες = 22 ώρες

- **Λήψη Αποφάσεων I**
  - Ορθολογικές θεωρίες
  - Γραφειοκρατικές
  - Ψυχολογικές

- **Λήψη Αποφάσεων II**
  - Διαδικασία
  - Μεικτά μοντέλα
  - Κυβερνητική
  - Περιορισμένος ορθολογισμός

- **Λήψη Αποφάσεων III**
  - Παίγνια (μηδενικού, μη μηδενικού αθροίσματος, μεικτά)
  - Προσομοίωση

[Σύνολο ωρών: 8]

- **Διπλωματία**
  - Έννοια, στόχοι, μέσα
  - Προπαγάνδα

- **Τεχνικές Διαπραγματεύσεων**
  - Διαπραγμάτευση: έννοια, στόχοι
  - Ετοιμασία, Προδιαπραγμάτευση
  - Κύρια Διαπραγμάτευση: χαρακτηριστικά, διεξαγωγή
  - Διαπραγματευτικές Τακτικές

[Σύνολο ωρών ενότητας: 8]

- **Κρίση**
  - έννοια, λειτουργία
  - αίτια

- **Διαχείριση Κρίσης**
  - Διαχείριση, στόχοι, εμπλοκή - απεμπλοκή

[Σύνολο ωρών ενότητας: 4]

- **Διαχείριση Κρίσης**
  - Η στρατιωτική άποψη της διαχείρισης κρίσης και ο ρόλος του ακόλουθου τύπου σε περίοδο εθνικής κρίσης

[Σύνολο ωρών ενότητας: 2]

Η ενότητα αυτή θα πραγματοποιηθεί εφόσον δεχθεί το Υπ. Εθ. Άμυνας να είναι διδάσκων αξιωματικός της Δ/νσης Διαχείρισης Κρίσεων.

Β' Τρίμηνο

1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ " ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ"

Σκοπός του σεμιναρίου αυτού είναι ο εξοπλισμός των σπουδαστών με βασικές γνώσεις στη διαχρονική εξέλιξη των Τεχνών, στοχεύοντας στην εξοικείωσή τους με τη μοναδική, κοινή σε όλο τον κόσμο, γλώσσα, της Τέχνης. Ο ακόλουθος τύπου πρέπει να αναπτύξει τη δεξιότητα να επικοινωνεί μέσω της Τέχνης με ανθρώπους με διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά από εκείνον, μ' ένα τρόπο/μέσο που θα δημιουργεί θετικό κλίμα επικοινωνίας. Η Τέχνη έχει αποδειχθεί ότι μπορεί να αποτελέσει θετικό σημείο εκκίνησης μιας αποδοτικής, διαπροσωπικά αλλά και διακρατικά, σχέσης, λειτουργώντας, ως μέσον, διευκολυντικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Διδάσκων: Γεώργιος Λάββας

Καθηγητής (Ιστορίας της τέχνης και & Πολιτιστικής Κληρονομιάς) στο Τμήμα Επικοινωνίας & Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Διάρκεια σεμιναρίου: 7 ημέρες X 3 ώρες=21 ώρες

- Γενική εισαγωγή :
  - Τι είναι τέχνη και τεχνοτροπία
- Η Τέχνη στην Αρχαιότητα:
  - Προϊστορική τέχνη
  - Πηγές της Ευρωπαϊκής τέχνης (Μεσοποταμία-Αίγυπτος)
- Η Γέννηση της Ευρωπαϊκής Τέχνης (Αιγαίο-Ελλάδα-Ρώμη). Η Τέχνη στο Μεσαίωνα:
  - Πρωτοχριστιανική Τέχνη-Βυζάντιο
  - Ελληνορρωμαϊκή Κληρονομιά και οι "Βάρβαροι" της Ευρώπης
  - Ρωμανική -Γοτθική Τέχνη
- Η Τέχνη της Αναγέννησης:
  - Αρχιτεκτονική
  - Ζωγραφική
  - Πλαστική
- Η Τέχνη του Μπαρόκ και Ροκοκό:
  - Αρχιτεκτονική
  - Ζωγραφική
  - Πλαστική
- Ο 19ος αιώνας και ο "άνθρωπος - μηχανικός":
  - Οι επαναστάσεις στην Τέχνη

- 20ος αιώνας: Η εποχή των ανατροπών στην Τέχνη

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Gobrich, "Ιστορία της Τέχνης, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης", Αθήνα 1994
2. Janson-A. G. Janson, "A History of Art for young People", Thames and Hudson Ltd., London 1988
3. Γ. Λάββα, "19ος - 20ος αιώνας: Σύντομη Ιστορία της Αρχιτεκτονικής", University Press, Θεσσαλονίκη 1986
4. Mueller-Wiener, "Η Αρχιτεκτονική στην Αρχαία Ελλάδα", μεταφρ. Μπ. Σμίτ-Δούνα, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1995
5. Meyer, "Europäische Kunstgeschichte" Munchen 1978
6. Χαραλαμπίδη, "Η Τέχνη του εικοστού αιώνα. Ζωγραφική, Πλαστική, Αρχιτεκτονική", 2 τόμοι εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1991-93
7. Χρ. Χρήστου, "Εισαγωγή στην Τέχνη, Αρχιτεκτονική, Πλαστική", Σύλλογος προς διάδοσιν ωφελίμων βιβλίων, Αθήνα 1987
8. Χρ. Χρήστου, "Εισαγωγή στην Τέχνη, Ζωγραφική, Χαρακτική", Σχέδιο, Σύλλογος προς διάδοσιν ωφελίμων βιβλίων, Αθήνα 1993

2. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ: "Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ"

Διδάσκουσα: *Λένα Βουδούρη*

Λέκτορας στο Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε της Παντείου-Εμπειρογνώμονας στη Δ1 Διεύθυνση Μορφωτικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών

Διάρκεια σεμιναρίου: 2 ημέρες X 3 ώρες=6 ώρες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΝΤΟΜΑ
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ
[ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ]

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ & Μ.Μ.Ε.

Ο *Νικόλαος Χρηστάκης*, είναι απόφοιτος της Λεοντείου. Σπούδασε ψυχολογία (Maitrise) στη Γαλλία στο Πανεπιστήμιο Besancon. Το 1986, υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή στην κοινωνική ψυχολογία στο Πανεπιστήμιο Paris X-Nanterre. Από το 1989 συνεργάζεται με τον τομέα Ψυχολογίας του τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όπου και εξελέγη σε θέση Λέκτορα το 1991 και σε θέση Επίκουρου Καθηγητή το 1995. Από το 1993 συνεργάζεται επίσης με το Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τον Ιούνιο του 1995 εξελέγη στο Τμήμα Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, σε θέση Επίκουρου Καθηγητή στο γνωστικό αντικείμενο "Ψυχοκοινωνιολογία των ΜΜΕ". Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του στρέφονται γύρω από θέματα κοινωνικής αντίληψης και σκέψης, επικοινωνίας και πολιτισμού, καθώς και ταυτοτικών διεργασιών στο πλαίσιο νεανικών και "υποπολιτισμικών" ομάδων και οντοτήτων.

Η *Περσεφόνη Ζέρη*, σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και πολιτικές επιστήμες και πολιτειολογία στο Πανεπιστήμιο της Βρέμης, στη Γερμανία, όπου και ανακηρύχθηκε διδάκτορας το 1986. Σε γερμανική γλώσσα εκδόθηκε το 1987 το βιβλίο της "Offentlichkeit und Mitbestimmung im Rundfunk" ("Δημοσιότητα και συμμετοχή στη ραδιοτηλεόραση"). Το 1990 εκδόθηκε το βιβλίο της "Ιδιωτική ραδιοτηλεόραση. Το παράδειγμα των ΗΠΑ" και πρόσφατα το βιβλίο της "Θεσμοί ραδιοτηλεοπτικής εποπτείας". Έχει σειρά δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά και έχει γράψει άρθρα σε πολιτικά περιοδικά και εφημερίδες, συνεργασίες σε βιβλία, μεταφράσεις κλπ. Σήμερα είναι Επίκουρος Καθηγήτρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ, όπου διδάσκει θεωρία των θεσμών και συστημάτων επικοινωνίας καθώς και θεωρία των τεχνολογιών της επικοινωνίας και πληροφόρησης.

Ο *Βασίλης Δασκαλόπουλος*, είναι κάτοχος πτυχίου Master of Arts Πολιτικών Επιστημών (Διεθνείς Σχέσεις, Συγκριτική Πολιτική) από το Πανεπιστήμιο Northeastern Βοστώνης και πτυχίου BA (University of Massachusetts) στις Πολιτικές Επιστήμες. Από το 1994 εργάζεται ως Ειδικός Επιστήμων Πολιτικής Ανάλυσης & Στρατηγικού Σχεδιασμού στο Υπουργείο Τύπου & ΜΜΕ και είναι σύμβουλος του Υπουργού Τύπου. Έχει επίσης εργασθεί ως σύμβουλος σε θέματα επικοινωνιακής στρατηγικής και πολιτικής διαφήμισης του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου (1993). Στον ιδιωτικό τομέα, έχει εργασθεί ως σύμβουλος στις διαφημιστικές εταιρείες Kobbs & Draft και BATES Hellas στον τομέα της πολιτικής διαφήμισης. Στο παρελθόν, έχει εργασθεί ως

πολιτικός συντάκτης στην ομογενειακή εφημερίδα "Πρωινή" της Ν. Υόρκης, ως σύμβουλος (εξωκομματικός) του προέδρου του Δημοκρατικού Κόμματος στη πολιτεία του New Hampshire, Κρις Σπύρου και έχει διατελέσει διευθυντής του Ελληνικού Ραδιοφωνικού Προγράμματος Βοστώνης.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ο *Παναγιώτης Λιαργκόβας* σπούδασε οικονομικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Πανεπιστήμιο Κλάρκ της Μασσαχουσέτης (ΗΠΑ) απ' όπου έλαβε και το διδακτορικό του δίπλωμα το 1991. Ασχολείται κυρίως με θέματα διεθνούς και ευρωπαϊκής οικονομίας και ελληνικής οικονομικής πολιτικής. Έχει εκδώσει βιβλία και έχει δημοσιεύσει άρθρα και μελέτες για τα πιο πάνω θέματα σε ελληνικά και ξένα περιοδικά. Έχει εργαστεί προσωρινά (stagiaire) στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1987), ως βοηθός στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κλάρκ (1987-1991) και ως επιστημονικός ερευνητής στο Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (1992-94). Σήμερα είναι επισκέπτης Επίκουρος Καθηγητής του Οικονομικού Τμήματος στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και ειδικός επιστήμονας Πολιτικής Οικονομίας και Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πρόσφατες εκδόσεις του είναι:

- * Συναλλαγματικός Κίνδυνος και Εμπόριο, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 1994,
- * Οικονομική Συνεργασία και Αναπτυξιακές Δυνατότητες στην ΝΑ. Ευρώπη, (μαζί με Π.Καζάκο) εκδ. ΓΝΩΣΗ, Αθήνα 1996,
- * Δομικά Προβλήματα της Ελληνικής Βιομηχανίας για την εφαρμογή της Λευκής Βίβλου για την Ανάπτυξη,
- * Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση στην Ελλάδα, (μαζί με Λ. Τσιπούρη) εκδ. Σάκκουλα, (υπό έκδοση, Αθήνα 1996).

Η *Βίλμα Σινάνογλου* είναι οικονομολόγος, απόφοιτος της Οικονομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι κάτοχος Μ.Α. από το Πανεπιστήμιο του Reading του Ηνωμένου Βασιλείου για θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και Μ.Phil από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου με θέμα έρευνας την ΟΝΕ. Έχει Diploma στη Διοίκηση Επιχειρήσεων. Εργάστηκε ως Ειδικός Σύμβουλος στη Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Υποθέσεων στο ΥΠΕΘΟ καθώς και στη ΜΕΑ της Ελληνικής Πρεσβείας στην Ουάσιγκτον. Μεταξύ των ετών 1987-1992 ήταν Σύμβουλος στο Δήμο Αθηναίων και στα Υπουργεία Υγείας και Προεδρίας. Μέλος της Επιτροπής προετοιμασίας των Πακέτων Ντελόρ I και II. Έχει εργαστεί για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εκπροσώπησε την Ελλάδα σε Επιτροπές του ΟΟΣΑ και του ΔΝΤ. Ήταν μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του European Institute for Public Administration (E.I.P.A). Καθηγήτρια στο EIPA του Maastricht (1992-1994) και σήμερα Επισκέπτρια Καθηγήτρια. Μέλος του ΔΣ του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης (1991-1994) και υπεύθυνη του Ευρωπαϊκού Κύκλου σπουδών του ΕΚΔΔ από 1991-1995. Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του ΚΠΕΕ. Διδάσκει στο Deree από το 1984. Είναι συνεργάτης της Εφημερίδας "Απογευματινή" για θέματα ΕΕ. Είναι συγγραφέας άρθρων και έχει συμμετάσχει σε πολλές εκδόσεις βιβλίων. Πρόσφατα εξέδωσε βιβλίο με τίτλο "Οικονομική Διπλωματία στην Ευρώπη του 21ου αιώνα", Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1996. Μέλος της Επιτροπής της Ακαδημίας Αθηνών για την ανάπτυξη της Θράκης. Είναι Σύμβουλος

του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας για θέματα ΕΕ και μέλος του Πολιτικού Γραφείου του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΛΚ).

Ο *Χρήστος Γκόρτσος* σπούδασε Νομικά και Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Νομικά με ειδίκευση στο Δίκαιο των τραπεζικών συμβάσεων στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακών διπλωμάτων (D.E.S.) στο Διεθνές Τραπεζικό Δίκαιο και στα Διεθνή Οικονομικά του Ανωτάτου Ινστιτούτου Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Γενεύης, και Διδακτορικού διπλώματος του ιδίου Πανεπιστημίου. Υπήρξε μέλος νομοπαρασκευαστικών επιτροπών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας. Σήμερα είναι Ειδικός Νομικός Σύμβουλος σε θέματα Διεθνούς και Κοινοτικού Δικαίου στην Ένωση Ελληνικών Τραπεζών. Επίσης διδάσκει στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου. Έχει πλούσιο συγγραφικό έργο και συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια-ημερίδες.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ο *Καθηγητής Ηλίας Θερμός*, είναι Πρόεδρος του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών, Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και κάτοχος έδρας Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Ολοκλήρωση και την εξωτερική πολιτική. Έχει μεταπτυχιακό στην Ιστορία και διδακτορικό στην Πολιτική Επιστήμη. Δίδαξε στις ΗΠΑ στα Πανεπιστήμια Southern Illinois, Roosevelt, Northwestern, North Carolina State, Texas A&M. Στην Ελλάδα δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Είναι συγγραφέας πέντε βιβλίων και περισσότερων από 30 άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά

Ο *Ηλίας Κουσκουβέλης*, αποφοίτησε από τη Νομική Θεσσαλονίκης (1982). Συνέχισε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο της Nantes από το οποίο πρωτεύοντας απέκτησε DEA στο δίκαιο της θάλασσας και του αέρα (1983) και στο Πανεπιστήμιο του Denver από το οποίο απέκτησε Master of Arts in International Politics (1986) με υποτροφία και άριστα. Τέλος αναγορεύτηκε διδάκτορας (Doctorat d'Etat) με "summa cum Laudae" από το Πανεπιστήμιο της Grenoble (1989).

Εργάστηκε ως ερευνητής στο Πανεπιστήμιο της Nantes (1984), στο Τμήμα Πολιτικών Υποθέσεων του ΟΗΕ στη Ν.Υόρκη (1985) και στο Πανεπιστήμιο Washington, Wa. (1988). Δίδαξε ως Επισκέπτης Λέκτορας στο Πανεπιστήμιο του Colorado, Boulder (1987) και ως Επισκέπτης Επίκουρος Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Washington, Wa., (1992).

Στην Ελλάδα διδάσκει από το 1990 στην Ανώτατη Σχολή Ικάρων και στη Σχολή Πολέμου Αεροπορίας. Από το 1993 ως το 1995 ήταν υπεύθυνος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης με σημαντικότερο έργο του την εκπαίδευση των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης στα πλαίσια της προετοιμασίας της χώρας μας για τη Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είναι επιμελητής έκδοσης τριών βιβλίων και συγγραφέας είκοσι περίπου επιστημονικών άρθρων στα Αγγλικά και στα Γαλλικά (ορισμένα έχουν μεταφραστεί και στα Ιαπωνικά) σε θέματα όπως διεθνής ασφάλεια, έλεγχος των εξοπλισμών, διαστημικό δίκαιο και πολιτική, ανθρώπινα δικαιώματα, περιβάλλον. Είναι συγγραφέας του Βιβλίου "Διπλωματία και Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης" εκδ. Παπαζήση (1995).

Από το 1991 είναι δικηγόρος στο Πρωτοδικείο Αθηνών και το 1992 διετέλεσε εμπειρογνώμων της ΕΟΚ στην Ελλάδα για θέματα τηλεπικοινωνιών και τηλεανίχνευσης.

Σήμερα διδάσκει ως Επισκέπτης Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ο *Κων/νος Σβολόπουλος*, είναι Καθηγητής της Ιστορίας του Νεότερου Ελληνισμού στο τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου

Αθηνών. Παράλληλα, είναι Γενικός Διευθυντής του Ιδρύματος "Κ. Καραμανλής" και επίτιμος Διευθυντής του Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου (ΙΜΧΑ). Διετέλεσε Καθηγητής της Ιστορίας των Διεθνών Σχέσεων στο τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1981-1990) και στο ίδιο διάστημα, Διευθυντής του ΙΜΧΑ. Είναι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και του τμήματος Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Παρισίων Ι, αναγορεύτηκε διδάκτωρ στα Πανεπιστήμια Στρασβούργου και Αθηνών και υφηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Συμμετέχει στο Δ.Σ. της Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών ΝΑ Ευρώπης και έχει ανακηρυχθεί αντεπιστέλλον μέλος της Εταιρείας ΝΑ Ευρώπης του Μονάχου. Από τα πολυάριθμα άρθρα και τις μελέτες του, οι κυριότερες είναι:

- Ο Ε. Βενιζέλος και η πολιτική κρίσις εις την Αυτόνομον Κρήτην, 1901-1906, Ίκαρος, 1974.
- Η Ελληνική εξωτερική πολιτική μετά τη Συνθήκη της Λωζάννης. Η κρίσιμη καμπή, Ιούλιος - Δεκέμβριος 1928, Ινστ. Δ. Δ. Δικαίου και Δ. Σχέσεων, 1977
- 1940-41, Ελληνικά Διπλωματικά Έγγραφα, επιμέλεια Υπ. Εξωτερικών, 1980
- Η ελληνική πολιτική στα Βαλκάνια, 1974-1981, Ελληνική Ευρωεκδοτική, 1987
- Κωνσταντινούπολη, 1856-1908: Η ακμή του Ελληνισμού, εκδοτική Αθηνών 1995.

Ο Βύρων Θεοδωρόπουλος, σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Υπηρέτησε στη διπλωματική υπηρεσία από το 1946 έως το 1981. Διετέλεσε Γραμματέας στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στον ΟΗΕ, στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στο ΝΑΤΟ, Πρόξενος στην Κωνσταντινούπολη, Σύμβουλος Πρεσβείας στην Άγκυρα, Γενικός Πρόξενος στην Αλεξάνδρεια. Με πρεσβευτικό βαθμό από το 1965 υπηρέτησε ως Διευθυντής των Κυπριακών και Τουρκικών Υποθέσεων στο Υπ. Εξωτερικών, Πρέσβυς στον Καναδά, Μόνιμος Αντιπρόσωπος στην ΕΟΚ, Μόνιμος Αντιπρόσωπος στο ΝΑΤΟ. Από το 1976 μέχρι την αποχώρησή του από την ενεργό διπλωματία διετέλεσε Γενικός Γραμματέας (Μόνιμος Υπηρεσιακός) στο Υπ. Εξωτερικών και παράλληλα Πρόεδρος της Κεντρικής Επιτροπής Διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ. Δημοσίευσε:

- Το Κυπριακό - Μια ενδοσκόπηση μαζί με τους Μ. Αλεξανδράκη και Ε. Λαγάκο, Ευρωεκδοτική, Αθήνα 1987
- Οι Τούρκοι και Εμείς, εκδ. Φυτράκη, Αθήνα, 1988/ Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών
- Εξωτερική Πολιτική - Διπλωματία - Διπλωμάτες, εκδ. Φυτράκη, Αθήνα 1990
- Σκέψεις και Προβληματισμοί για την Εξωτερική μας Πολιτική. Μαζί με τους Ε. Λαγάκο, Γ. Παπούλια, Ι. Τζούνη, εκδ. Σιδέρη 1995
- Ανασκόπηση της Εξωτερικής Πολιτικής της Νεότερης Ελλάδος, εκδ. Σιδέρη, 1996

Ο Παναγιώτης Ήφαιστος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου, όπου διδάσκει "Διεθνείς Σχέσεις με έμφαση στις Στρατηγικές Σπουδές". Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κάτοχος Master of Arts στις Ευρωπαϊκές Σπουδές από το Victoria University του Manchester και Διδακτορικού Πολιτικών Επιστημών από το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών.

Ο Αντώνης Μακροδημήτρης είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στον Τομέα Διοικητικής Επιστήμης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σε συνεργασία με τον Πρέσβη Θέμο Στοφορόπουλο είναι συντάκτης της μελέτης του Ελληνικού Κέντρου Ευρωπαϊκών Μελετών για τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος της εξωτερικής πολιτικής της χώρας.

Ο Κων/νος Πάτελος, γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Έλαβε το πτυχίο της Θεολογίας από την Θεολογική Σχολή της Χάλκης του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Κων/πολη Τουρκίας. Από το Παν/μιο της Λουβαίν, στο Βέλγιο, έλαβε τους μεταπτυχιακούς τίτλους στην Φιλοσοφία και στις Ιστορικές Επιστήμες. Στο ίδιο Παν/μιο, εργάστηκε ως βοηθός στο Ιστορικό τμήμα και αναγορεύτηκε Διδάκτορας των Ιστορικών Επιστημών. Υπήρξε Λέκτορας του Ινστιτούτου των Οικουμενικών Σπουδών του Παν/μίου της Γενεύης και στέλεχος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών. Στην Ελλάδα εργάστηκε ως επιστημονικός συνεργάτης του Ελληνικού Μεσογειακού Κέντρου Αραβικών και Ισλαμικών Σπουδών της Παντείου Σχολής. Σήμερα είναι Επίκουρος Καθηγητής στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου.

Η Αρετή Τούντα - Φεργάδη είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Διπλωματικής Ιστορίας 20ου αιώνα, στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών/ Τομέας Διεθνών Θεσμών του Παντείου Πανεπιστημίου, όπου διδάσκει από το 1970 Διπλωματική Ιστορία 20ου αιώνα με εξειδίκευση "Μειονοτικά προβλήματα στα Βαλκάνια την περίοδο του Μεσοπολέμου". Είναι απόφοιτος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης της Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών και κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος της ίδιας Σχολής με θέμα "Ελληνο-Βουλγαρικές μειονότητες. Πρωτόκολλο Πολίτη-Καλφός 1924-1925". Είναι συγγραφέας τεσσάρων βιβλίων με πλέον πρόσφατο το βιβλίο "Μειονότητες στα Βαλκάνια. Βαλκανικές Διασκέψεις 1930-1934" Εκδόσεις Παρατηρητής (1994) και συγγραφέας 40 ακόμη μελετών και δημοσιεύσεων στον Τύπο.

Ο **Χρήστος Θεοδωρόπουλος**, σπούδασε στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Νατάλης, Δουβλίνου, Νομικά και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Δίδαξε Διεθνές Δίκαιο και αναπτυξιακές σπουδές στα Πανεπιστήμια της Νιγηρίας Ίφε και Μπενίν καθώς και στα Πανεπιστήμια Κρήτης και Κέρκυρας. Ερευνητής του Ινστιτούτου των Ηνωμένων Εθνών για τη Ναμίμπια. Από το 1993 υπηρετεί ως υπεύθυνος προστασίας στο Γραφείο του Υπατού Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR). Έχει δημοσιεύσει άρθρα και μελέτες σε πολλά περιοδικά της Ελλάδας και του εξωτερικού. Μελέτες του περιέχονται επίσης σε συλλογικούς τόμους και πρακτικά διεθνών συνεδρίων. Μερικές από τις πρόσφατες δημοσιεύσεις του είναι *Η Ένταξη των Πολιτικών Προσφύγων στην Ελληνική Κοινωνία* (UNHCR/ΙΜΔΑ, Αθήνα, 1995), *Συγκριτική Επισκόπηση της Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε Ευρώπη και Αφρική* (ΙΜΔΑ, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις), *Τα Δικαιώματα των Μεταναστών Εργατών* (ΙΜΔΑ, Εστία, 1994), "The Development of International Economic Law in Relations among States with different Economic and Social Systems" (*Revue Hellenique de Droit International*, 1992), και "The International Protection of Immigrant Populations", στο *Nouvelles Formes de Discrimination*, Editions A. Pedone, Paris, 1995.

Ο **Κωνσταντίνος Μπίκας** από το 1984 είναι διπλωμάτης καριέρας του Υπουργείου Εξωτερικών. Φέρει το βαθμό του Γραμματέα Πρεσβείας Α' και ως προϊστάμενος της Διεύθυνσης Ενημέρωσης του Υπουργείου Εξωτερικών είναι ο επίσημος εκπρόσωπος του Υπουργείου στα Μ.Μ.Ε. Είναι απόφοιτος του Νομικού Τμήματος της Νομικής Σχολής Αθηνών και του Κέντρου Διπλωματικών Σπουδών του Υπουργείου Εξωτερικών.

Ο **Χρήστος Σιώρης** είναι Ερευνητής του ΕΛΙΑΜΕΠ, ειδικός σε θέματα πρώην Ε.Σ.Δ.Δ. Είναι κάτοχος Master Ιστορικών και Πολιτικών Επιστημών της Ιστορικής Σχολής Πανεπιστημίου Λομονόσωφ Μόσχας και Διδακτορικού στην Ιστορία της Εξωτερικής Πολιτικής της πρώην Ε.Σ.Δ.Δ. του Τμήματος Νεότερης Ιστορίας και Διεθνών Σχέσεων του Ινστιτούτου Γενικής Ιστορίας της Ρωσικής Ακαδημίας Επιστημών.

Ο **Ευάνθης Χατζηβασιλείου**, φοίτησε στο Νομικό Τμήμα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Είναι κάτοχος πτυχίου Master of Arts στην Ιστορία Διεθνών Σχέσεων (International History), του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (London School of Economics and Political Science) και Διδακτορικού Διπλώματος του ίδιου Πανεπιστημίου. Υπήρξε υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) και είναι μέλος της Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Το 1994, πήρε το Α' Βραβείο της Βουλής των Ελλήνων, "Μνήμη Ελευθερίου Βενιζέλου" για την εργασία του. Κυριότερες δημοσιεύσεις του:

- "The Greek - Yugoslav Relationship during the Cold War", [IMXA], *Die Balkanlander im Europa der Gegenwart* (Πρακτικά του πέμπτου ελληνογερμανικού συμποσίου, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου: Θεσσαλονίκη, 1994)
- "The Cyprus Question and the Anglo-American Special Relationship, 1954-1958", στο Richard J. Aldrich and Michael F. Hopkins (επιμ.), *Intelligence, Defense and Diplomacy: British Policy in the Post-War World*, (Frank Cass: Λονδίνο, 1994)
- "Security and the European Option: Greek Foreign Policy, 1952-1962", *Journal of Contemporary History*, Λονδίνο, 1995

ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Ο *Κων/νος Οικονομίδης*, είναι Διδάκτωρ της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Στρασβούργου (1956) και Αθηνών (1975). Τέως Προϊστάμενος της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών (1979-1995). Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης και Ταπεινωτικής Μεταχείρισης. Μέλος και νυν Αντιπρόεδρος της Επιτροπής της Βενετίας για τη Δημοκρατία μέσω του Δικαίου.

Ο *Άγγελος Γιόκαρης*, είναι Αναπληρωτής Καθηγητής του Νομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών, στον Τομέα Διεθνών Σπουδών και διδάσκει Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο και Διεθνές Δίκαιο του εναέριου χώρου - διαστήματος. Είναι επίσης Καθηγητής στη Σχολή Πολέμου Αεροπορίας και στη Σχολή Ικάρων. Υπήρξε μέλος της Ειδικής Πενταμελούς Επιτροπής για τη σύνταξη του Κώδικα Αεροπορικού Δικαίου και της Επιτροπής Αεροναυτιλίας και Εναέριου Χώρου (ΥΠΕΞ - ΥΠΑ - ΓΕΑ). Συμμετείχε σε αποστολές σε Διεθνείς Οργανισμούς, ιδίως στον Οργανισμό Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO), και σε επιτροπές εμπειρογνομόνων της ΕΟΚ. Είναι μέλος της Societe Francaise de Droit Aerien et Spatial και έχει δημοσιεύσει επιστημονικές εργασίες, σε ελληνικές και ξένες νομικές επιθεωρήσεις. Στο συγγραφικό του έργο περιλαμβάνονται τα βιβλία:

- "Εισαγωγή στο διεθνές δίκαιο του αέρος και του διαστήματος" (Αθήνα, 1984)
- "Η συγκριτική έρευνα στο δημόσιο διεθνές και στο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο" (Αθήνα, 1985)
- "Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς συμβατικού δικαίου" (Αθήνα, 1986)
- "Οι δικαιοδοσίες του πρακτικού κράτους στον εναέριο χώρο, εθνικό και διεθνή" (Αθήνα, 1991)

Ο *Αντώνης Μπρεδήμας*, είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου στο Νομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών, μέλος της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης. Επίσης είναι μέλος του Διδακτικού προσωπικού του Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης του ΕΚΔΔ. Διδάσκει Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Διεθνείς Οργανισμούς, Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο, καθώς και Ευρωπαϊκούς Κοινοτικούς θεσμούς. Έλαβε μέρος ως μέλος αντιπροσωπειών και εκπροσώπησε την Ελλάδα σε διεθνείς οργανισμούς και διασκέψεις (Συμβούλιο Ευρώπης, GATT, ΔΑΣΕ). Οι δημοσιεύσεις του αφορούν στα

πεδία των διεθνών οργανισμών, του διεθνούς οικονομικού δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - προσφύγων - μειονοτήτων, της αυτοδιάθεσης των λαών, κ.ά.

Ο *Θεόδωρος Χαλκιόπουλος*, είναι επίτιμος ειδικός νομικός σύμβουλος στο Υπουργείο Εξωτερικών. Είναι απόφοιτος της Νομικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών και κάτοχος διδακτορικού διπλώματος στο Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, του ιδίου Παν/μίου. Υπήρξε μέλος: της Ελληνικής Αποστολής στην τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της θαλάσσης, Αρχηγός της Ελληνικής Προπαρασκευαστικής Επιτροπής για την Διεθνή Αρχή του Βυθού των Θαλασσών και για το Διεθνές Δικαστήριο Δικαίου Θαλάσσης. Είναι ακόμη μέλος της Γαλλικής Εταιρείας για το Διεθνές Δίκαιο. Ο Θεόδωρος Χαλκιόπουλος είναι συγγραφέας των:

- "Θέματα θαλασσιών λειών κατά την καποδιστριακή περίοδο", Αθήνα 1974 (130 σελίδες στην Ελληνική)
- "Σχέσεις μεταξύ των κανόνων του νέου Δικαίου της Θαλάσσης και των κανόνων του Δικαίου του Πολέμου κατά θάλασσα" στο Dupuy-Vignes, *Traite du Nouveau Droit de la Mer*, Paris 1985

Ο *Μανώλης Ιωάννου*, σπούδασε πολιτικές επιστήμες στην Αθήνα (ΠΑΣΠΕ) και μετεκπαιδεύτηκε στο Διεθνές Δίκαιο στο Λονδίνο (KINGS COLLEGE). Αναγορεύτηκε διδάκτωρ του Διεθνούς Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Τα ειδικότερα επιστημονικά και ερευνητικά του ενδιαφέροντα εντοπίζονται στο Δίκαιο των Διεθνών Οργανισμών και του Συστήματος των Ηνωμένων Εθνών. Υπηρετεί ως Λέκτορας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου.

Η *Φανή Δασκαλοπούλου-Λιβαδά*, είναι πτυχιούχος του Νομικού Τμήματος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1972). Είναι κάτοχος M.A και Ph. D (Brunel University - City of London College) του Λονδίνου. Άσκησε την δικηγορία από το 1973-1978. Από το 1978 προσελήφθη, έπειτα από διαγωνισμό, στην Ειδική Νομική Υπηρεσία του ΥΠΕΞ όπου ήδη είναι Ειδικός Νομικός Σύμβουλος Β. Έχει μετάσχει ως μέλος Ελληνικών αντιπροσωπειών σε δεκάδες διμερείς και πολυμερείς διαπραγματεύσεις και σε διεθνείς διασκέψεις όπως: α) Για τη σύναψη διμερών προξενικών συμβάσεων, συμβάσεων δικαστικής αρωγής και μεταφοράς καταδίκων, με την Ρωσία, Ουγγαρία, Πρώην Τσεχοσλαβακία, Αίγυπτο, Τυνησία, Μαρόκο, κ.ά. β) Στην Έκτη Επιτροπή της Γενικής Συνελεύσεως του ΟΗΕ γ) Σε διασκέψεις του ΟΑΣΕ για την Ειρηνική επίλυση των διαφορών και την Ανθρώπινη Διάσταση δ) Σε Ειδικές Επιτροπές εμπειρογνομόνων των Η.Ε., του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ε.Ε. και της Οικονομικής επιτροπής για την Ευρώπη.

Η **Ζηνοβία Σταυρίδη**, απεφοίτησε με άριστα από τη Νομική Σχολή, Τμήμα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1981. Στη συνέχεια μετέβη στο Παρίσι όπου απέκτησε το 1982 το DIPLOME D' ETUDES APPROFONDIES στο Διεθνές Δίκαιο. Το 1987 έγινε Διδάκτωρ (DOCTEUR D' ETAT) του Πανεπιστημίου PARIS II με βαθμό άριστα. Για τη διδακτορική της διατριβή έλαβε το βραβείο καλύτερων διατριβών από το Πανεπιστήμιο PARIS II για το έτος 1986-1987. Το 1989 εισήχθη κατόπιν διαγωνισμού στην Ειδική Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών στην οποία έκτοτε εργάζεται με τον βαθμό του Νομικού Συνεργάτη Α'.

Η **Μαρία Τελαλιάν**, είναι πτυχιούχος Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Διπλωματούχος Διεθνούς Δικαίου και Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής Osgood Hall Law School, Πανεπιστημίου York Καναδά. Υπήρξε δικηγόρος Αθηνών από το 1980-1983. Από το 1984 εργάζεται στην Νομική Υπηρεσία του ΥΠΕΞ και σήμερα κατέχει τον βαθμό του Νομικού Συνεργάτη Α'. Εκπροσωπεί έκτοτε την Ελλάδα σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς ιδίως στο Συμβούλιο της Ευρώπης στα θέματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Μειονοτήτων. Συμμετέχει επίσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, σε Επιτροπές του ΟΗΕ (θέματα καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ) και του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (θέματα διεθνούς και αστικής ευθύνης). Τέλος, παρακολουθεί και συμμετέχει ανελλιπώς σε όλες τις Συναντήσεις της ΟΑΣΕ (πρώην ΔΑΣΕ) από το 1987, ιδίως για θέματα Ανθρώπινης Διάστασης. Έχει γράψει διάφορα άρθρα Διεθνούς Δικαίου σε επιστημονικά περιοδικά, και συμμετείχε σε διαλέξεις πανεπιστημιακών σεμιναρίων και φορέων (συμπεριλαμβανομένων και της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης - Τμήμα Ακολουθών Τύπου).

Ο **Βασίλης Πατρώνας**, είναι πτυχιούχος Νομικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών, διπλωματούχος Διεθνούς Δικαίου Παν/μίου Λονδίνου, διπλωματούχος Διεθνούς Δικαίου Παν/μίου των Παρισίων II, Διδάκτωρ του Παν/μίου των Παρισίων II. Έχει επίσης παρακολουθήσει μεταπτυχιακά μαθήματα Διεθνούς Δικαίου στο Παν/μιο του Μαϊάμι (ΗΠΑ). Υπήρξε Δικηγόρος Αθηνών από το 1973-1978. Το 1978 εισήλθε στην Νομική Υπηρεσία του ΥΠΕΞ και σήμερα κατέχει τον βαθμό του Ειδικού Νομικού Συμβούλου Β' τον οποίο κατέχει μέχρι σήμερα. Έχει γράψει άρθρα Διεθνούς Δικαίου σε επιστημονικά περιοδικά και συμμετείχε σε διαλέξεις πανεπιστημιακών σεμιναρίων και φορέων (συμπεριλαμβανομένων και της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης - Τμήμα Ακολουθών Τύπου) και του Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης Δημοσίων Υπαλλήλων

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Ο *Κλεομένης Κουτσούκης*, είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου, όπου και διδάσκει από το 1984. Σπούδασε Νομικά και Πολιτικές & Οικονομικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Είναι κάτοχος Master Πολιτικής Επιστήμης, U.S.C. του Πανεπιστημίου Columbia, Μεταπτυχιακού Ειδίκευσης στις Χώρες του Τρίτου Κόσμου στο New York State University και Διδακτορικού Πολιτικής Επιστήμης στο ίδιο Πανεπιστήμιο. Διετέλεσε επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, στο Παν/μιο Μακεδονίας, στο King's College του Λονδίνου, στο Παν/μιο της Χάϊφα. Είναι διευθυντής του Ελληνικού Κέντρου Πολιτικών Ερευνών του Παντείου Παν/μίου. Διετέλεσε Επιστημονικός Συντονιστής Ερευνών στο Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών. Έχει εκπονήσει και εκπονεί έρευνες που αφορούν την Ελληνική κοινωνία, το πολιτικό σύστημα, κοινωνικοοικονομικό εκσυγχρονισμό, πολιτική ανάπτυξη, πολιτική ηγεσία, πολιτική συμπεριφορά, πολιτική σύγκριση, λήψη αποφάσεων κ. α. μερικές από τις οποίες έχουν δημοσιευθεί ως άρθρα ή μονογραφίες. Κυριώτερες επιστημονικές μονογραφίες του είναι:

- * *The Process of Political Development in Greece 1922-71*, (1973)
- * *Elites and Society in Modern Greece: Cabinet Elite Circulation and Systemic Change* (Binghamton, N.Y. 1976)
- * *Political Leadership in Modern Greece*, Αθήνα (1982)
- * *Η Πολιτική και Κοινωνικοοικονομική Ανάπτυξη στην Ελλάδα: Μια εμπειρική Προσέγγιση της Ελληνικής Κοινωνίας 1919-81*, Αθήνα 1986 (Β' έκδοση 1988)
- * *Συγκριτική Πολιτική Ηγεσία*, Αθήνα (1990)
- * *Political Conflict in S. Europe*, Συνεργασία με E.Ziegenhagen (London, N. York, Praeger, St.Martin Press, 1992)
- * *Τα 60 Χρόνια της Παντείου Σχολής*, Επιμέλεια, (1993)
- * *Η Ευρυτανία κατά τους Επαναστατικούς Χρόνους*, Συνεπιμ. με Κ.Αρώνη-Τσίχλη, Αθήνα, ΕΚΠΕ, 1995
- * *Η Εθνική Αντίσταση: ΠΕΕΑ (1944-1994)*, Επιμέλεια, Αθήνα, ΕΚΠΕ, 1995
- * *Το Πανεπιστημιακό Διδακτικό/Ερευνητικό Προσωπικό*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1995

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ
ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΤΥΠΟΥ**

Ο *Βασίλης Καραβασίλης*, είναι πτυχιούχος Πολιτικών Σπουδών του Πανεπιστημίου LYON 2 και κάτοχος μεταπτυχιακού στην Κοινωνική Ιστορία (Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Παρίσι). Μετά από ειδικό διαγωνισμό διορίστηκε σαν Ακόλουθος Τύπου στο Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ. Εργάστηκε σαν Ακόλουθος Τύπου στο Γραφείο Τύπου της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στο Συμβούλιο της Ευρώπης στο Στρασβούργο και στο Γραφείο Τύπου της Ελληνικής Πρεσβείας στο Παρίσι. Σήμερα εργάζεται στο Τμήμα Σχεδιασμού και Εφαρμογής της Διεύθυνσης Υπηρεσιών Εξωτερικού, έχοντας την ευθύνη της υποστήριξης της λειτουργίας των Γραφείων Τύπου Εξωτερικού, με την αποστολή κατευθύνσεων, στοιχείων και υλικού, τον έλεγχο της δραστηριότητάς τους, την ανάλυση των δημοσιευμάτων ξένου Τύπου και την ανασκευή των ανακριβών δημοσιευμάτων.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Η *Ζωή Δημητριάδη* είναι Επίκουρος Καθηγήτρια Μάνατζμεντ στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Είναι αριστούχος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου και έχει πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (M.Sc., Ph.D) στο London School of Economics and Political Science του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Εργασίες της έχουν παρουσιαστεί σε ελληνικά, διεθνή και παγκόσμια επιστημονικά συνέδρια και δημοσιευθεί σε έγκριτα ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά. Είναι μέλος της Ελληνικής Εταιρίας Διοικήσεως Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ και του Ελληνικού FORUM ποιότητας.

Ο *Λεωνίδας Χυτήρης* είναι Επίκουρος Καθηγητής Μάνατζμεντ στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου (ΑΣΟΕΕ) και έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (M.A. Ph.D) στο Πανεπιστήμιο KENT, της Αγγλίας. Είναι συγγραφέας των βιβλίων "Οργανωσιακή Συμπεριφορά", "Τουριστικά Γραφεία" και "Το Μάνατζμεντ των Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων". Εργασίες του έχουν δημοσιευθεί σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά και έχει αρκετές συμμετοχές σε διεθνή συνέδρια. Είναι μέλος της Διεθνούς Ένωσης για την Ανάπτυξη του Μάνατζμεντ (A.M.E.D.)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Ο *Ανδρέας Μακρής*, σπούδασε Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, απ' όπου και πήρε το μεταπτυχιακό του δίπλωμα στην Πληροφορική και Επιχειρησιακή Έρευνα. Είναι κάτοχος Διδακτορικού διπλώματος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Υπήρξε Αναλυτής Συστημάτων στο Κέντρο Η/Υ του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με κύρια ευθύνη τις Επιστημονικές και Τεχνικές εφαρμογές, την οργάνωση και την Μηχανογράφηση του συνόλου των Διοικητικών Υπηρεσιών του Ε.Μ.Π., την στατιστική ανάλυση στοιχείων. Υπήρξε υπεύθυνος του τομέα πληροφορικής του Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης. Σήμερα κατέχει τη θέση του Αναπληρωτή Διευθυντή της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και του Συμβούλου του Προέδρου του ΟΕΕΚ. Έχει πλούσιο συγγραφικό έργο και συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα, επιτροπές και μελέτες. Είναι τακτικό μέλος σε επιστημονικές εταιρίες όπως η Ελληνική Εταιρία Επιστημόνων Πληροφορικής και Η/Υ, το Ελληνικό Στατιστικό Ινστιτούτο κ.ά.

Ο *Σπυρίδων Δεμαρίας*, σπούδασε Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Διδάσκει στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Είναι επίσης εισηγητής σε σεμινάρια Πληροφορικής σε διάφορους Οργανισμούς του Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα όπως ΕΛΚΕΠΑ, ΕΚΔΔ, ΟΕΕΚ, Euroskills S.A., ΟΑΕΔ, Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας. Υπεύθυνος σε διάφορα Έργα για την Ανάλυση Πληροφοριακών Συστημάτων καθώς και για την Ανάπτυξη και παρακολούθηση των Οικονομικών μεγεθών τους όπως: στο Τεχνολογικό Κέντρο Αναπήρων του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ΕΛΚΕΠΑ, Ιατρική Δίαιτα, ΜΟΠ Πληροφορικής.

ΚΥΚΛΟΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

Ο *Γεώργιος Λάββας*, σπούδασε Ιστορία-Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, είναι Διπλωματούχος Αρχιτέκτων ΕΤΗΖ και Διδάκτωρ Τεχνικών Επιστημών ΕΤΗΖ. Υπήρξε Καθηγητής "Ιστορίας Αρχιτεκτονικής και Συντήρησης Μνημείων" στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και σήμερα είναι Καθηγητής "Ιστορίας Τέχνης και Πολιτιστικής Κληρονομιάς" στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διετέλεσε Κοσμήτωρ Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, Πρόεδρος του τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών, μέλος του Κέντρου Διατήρησης Αγιορείτικης Κληρονομιάς, Επιτροπής Συντηρήσεως Μνημείων Ακροπόλεως, Διεθνούς Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για εργασίες αποκαταστάσεως Ιερού Ναού Αναστάσεως Ιεροσολύμων, του Τεχνικού Συμβουλίου Ακαδημίας Αθηνών. Συγγραφέας βιβλίων (Alt-griechisches Temenos: Baukörper und Raumbildung, Birkhauser, 1974, 19ος-20ος αιώνας: σύντομη ιστορία Αρχιτεκτονικής, 1984, Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς, 1986) και 80 άρθρων σε ελληνικά και ξένα περιοδικά σχετικών με την Ιστορία Αρχιτεκτονικής, Τέχνης και Αισθητικής. Αντεπιστέλλον Μέλος του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου Βερολίνου και πολλών άλλων ελληνικών και ξένων Επιστημονικών Εταιρειών.

Η *Δάφνη Βουδούρη* σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και είναι κάτοχος DEA Δημοσίου Δικαίου του Πανεπιστημίου Paris II. Το 1988 αναγορεύτηκε Διδάκτωρ Νομικής του ίδιου πανεπιστημίου με θέμα διατριβής: "Η παρέμβαση της Πολιτείας στον τομέα του θεάτρου και του κινηματογράφου στην Ελλάδα" Η διατριβή βαθμολογήθηκε με άριστα και προτάθηκε για βράβευση. Από το Μάιο του 1993 η Δάφνη Βουδούρη είναι εμπειρογνώμων στη Δ1 Διεύθυνση Μορφωτικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών και παράλληλα, από τον Ιούνιο του 1994, είναι Λέκτορας στο Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε της Παντείου στον Τομέα Πολιτιστικής Διαχείρισης.

Η *Βασιλική Κολυβά*, απεφοίτησε από το Ελληνο-Γαλλικό Λύκειο Αθηνών "Saint-Joseph". Φοίτησε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας. Είναι κάτοχος DEA Ιστορίας, του Πανεπιστημίου της Σορβόνης (PARIS I, PANTHEON-SORBONNE). Φοίτησε στην Ε.Ν.Α. (Ecole National d' Administration - Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης) Γαλλίας από όπου και απέκτησε μεταπτυχιακό δίπλωμα (D.E.A.) στη Δημόσια Διοίκηση. Φοίτησε ακόμη στο ετήσιο πρόγραμμα σπουδών του I.I.E.P. της Ουνέσκο στο Παρίσι (International Institute for Educational Planning - "Διεθνές Ινστιτούτο Σχεδιασμού της Εκπαίδευσης"). Είναι ανώτερο στέλεχος του Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης Ενηλίκων.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΙ
ΠΙΝΑΚΕΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΤΥΠΟΥ - Ι΄ Εκπαιδευτική Σειρά

Α΄ Τρίμηνο 16/9 - 20/12/96	ώρες
1. Στοιχεία ψυχοκοινωνιολογίας των μαζικών επικοινωνιών και της επιρροής	2
2. Συγκριτική ανάλυση επικοινωνιακών συστημάτων	2
3. Διεθνές Δίκαιο I	2
4. Οικονομία I: Ελληνική Οικονομία & Ευρωπαϊκή Ένωση	2
5. Συγκριτική Ανάλυση Πολιτικών Συστημάτων I	2
6. Διεθνείς Σχέσεις I: Γενική εισαγωγή - Διεθνής εξωτερική πολιτική- Ελληνική διπλωματική ιστορία 1821-1945	4
7. Εργαστήρι ανάπτυξης προσωπικών δεξιοτήτων που σχετίζονται με το ρόλο του Ακόλουθου Τύπου	2
8. Εργαστήρι πληροφορικής I	2
9. Ξένες γλώσσες (Αγγλικά - Γαλλικά)	8
10. Κύκλος σεμιναρίων, διαλέξεων κλπ	Μ.Ο 2

Β΄ Τρίμηνο 7/1 - 18/4/97	ώρες
1. Επικοινωνία και Οργάνωση	2
2. Επικοινωνιακή στρατηγική - Πολιτική επικοινωνία	2
3. Διεθνές Δίκαιο II	2
4. Οικονομία II: Η Ελλάδα στο διεθνές οικονομικό σύστημα	2
5. Συγκριτική ανάλυση πολιτικών συστημάτων II	2
6. Διεθνείς Σχέσεις II: Ειδικά θέματα σύγχρονης εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας	4
7. Εργαστήρι ανάπτυξης δεξιοτήτων οργανωσιακής συμπεριφοράς	2
8. Εργαστήρι πληροφορικής II	2
9. Ξένες γλώσσες (Αγγλικά - Γαλλικά)	8
10. Κύκλος σεμιναρίων, διαλέξεων κλπ	Μ.Ο 2

ΤΜΗΜΑ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΤΥΠΟΥ
Ι΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟ 1996

16/9/ - 20/12/96

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8.30 - 10.30	Ξένη Γλώσσα	Ξένη Γλώσσα	Ξένη Γλώσσα	Ξένη Γλώσσα	Διεθνείς Σχέσεις Ι: (Γενική Εισαγωγή- Η Εξωτερική πολιτική βασικών παραγόντων διαμόρφωσης του Διεθνούς Συστήματος)
11.15-12.45	Στοιχεία ψυχοκοινωνιολογίας των μαζικών επικοινωνιών και της επιρροής	Οικονομία Ι: (Ελληνική Οικονομία & Ευρωπαϊκή Ένωση)	Περίπου κάθε 2η Τετάρτη θα αφιερώνεται ένα τετράωρο ή τρίωρο σε σεμινάρια ειδικού ενδιαφέροντος. [όπως: Προετοιμασία γραπτών εκθέσεων (reports), Λήψη αποφάσεων- διεθνείς διαπραγματεύσεις]	Συγκριτική Ανάλυση Επικοινωνιακών Συστημάτων	Διεθνείς Σχέσεις Ι: (Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας από το 1821-1945)
13.00-15.00	Διεθνές Δίκαιο Ι	Εργαστήρι ανάπτυξης δεξιοτήτων που σχετίζονται με το ρόλο του Ακόλουθου Τύπου		Συγκριτική Ανάλυση Πολιτικών Συστημάτων Ι	Εργαστήρι Πληροφορικής (Περιβάλλον Windows, Επεξεργασία κειμένου στο περιβάλλον Windows)

ΤΜΗΜΑ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΤΥΠΟΥ
Ι' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΟ 1997
7/1/ - 20/4/97

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8.30 - 10.30	Ξένη Γλώσσα	Ξένη Γλώσσα	Ξένη Γλώσσα	Ξένη Γλώσσα	Διεθνείς Σχέσεις II: (Ειδικά Θέματα Σύγχρονης Εξωτερικής Πολιτικής της Ελλάδας)
11.00-13.00	Διεθνές Δίκαιο II	Οικονομία II: (Η Ελλάδα στο Διεθνές Οικονομικό Σύστημα)	Περίπου κάθε 2η Τετάρτη θα αφιερώνεται ένα τρίωρο σε σεμινάρια ειδικού ενδιαφέροντος. [Όπως: Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης, Διεθνής Νομική Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς]	Επικοινωνία και Οργάνωση	Διεθνείς Σχέσεις II: (Ειδικά Θέματα Σύγχρονης Εξωτερικής Πολιτικής της Ελλάδας)
13.00-15.00	Επικοινωνιακή Στρατηγική - Πολιτική Επικοινωνία	Εργαστήρι ανάπτυξης προσωπικών δεξιοτήτων οργανωσιακής συμπεριφοράς		Συγκριτική Ανάλυση Πολιτικών Συστημάτων II	Εργαστήρι Πληροφορικής (Τοπικά Δίκτυα- Internet)

